

dem od úsvitu až do poledne mužům i ženám a všechno to množství pozorně poslouchalo Zákon. ⁴²Kněz a předčítatel Zákona Ezdráš stál na dřevěné kazatelně, kterou zhotovili. ⁴³Po jeho pravici se postavili Matitjáš, Šema, Chananjáš, Azarjáš, Urijáš, Chizkijáš, Baalšem ⁴⁴a po levici Pedajáš, Míšael, Malkijáš, Lótašúb, Nebarjáš a Zekarjáš. ⁴⁵Ezdráš pozvedl knihu Zákona před tím množstvím lidu — stál totiž na čestném místě v čele všech. ⁴⁶Když rozvínoval Zákon, všichni uctivě stáli. Ezdráš dobrořečil Hospodinu, Bohu Nejvyššímu, Bohu zástupů všemocnému. ⁴⁷Na to celé množství lidu zvolalo „Amen!“, klaněli se Hospodinu, pozdvíhovali ruce vzhůru a padali tváří k zemi. ⁴⁸Levitě Jéšua, Anajót, Šerebjáš, Jadin, Jakúb, Šabetaj, Hódijáš, Manajáš, Kelíta, Azarjáš, Józabad, Chananjáš a Pelajáš vyučovali Zákonu Hospodinovu, předčítali tomu množství lidu Hospodinův Zákon a vysvětlovali jim smysl přečteného. ⁴⁹Potom místodržící *Nehemjáš* řekl veleknězi a předčítateli Zákona Ezdrášovi a levitům, kteří to množství všemu vyučovali: ⁵⁰„Dnešní den je svatý Hospodinu“ — všichni totiž plakali, když naslouchali Zákonu —, ⁵¹„proto jděte a jezte tučná jídla, pijte sladké nápoje a posílejte dary nemajícím. ⁵²Ano, dnešní den je svatý Hospodinu; nebuďte smutní, neboť Hospodin vás oslavil!“ ⁵³Také levité vybízeli všecken lid: „Nebuďte již smutní, tento den je svatý!“ ⁵⁴Pak se všichni rozešli, aby jedli a pili a radovali se a dávali dary nemajícím. A měli velkou radost z toho, ⁵⁵že pochopili slova, jimž byli vyučováni. A shromáždili se [⁵⁶všichni do Jeruzaléma a slavili slavnost stánek podle ustanovení Zákona Hospodina, Boha Izraele. ⁿ]

ČTVRTÁ EZDRÁŠOVA

Čtvrtá Ezdrášova ^a je obvykle řazena mezi pseudepigrafickou literaturu (např. i ve *Vulgátě*; *Neovulgáta* ji nemá). Přesto

ⁿ Tento doplněk je převzat z *Vulgáty* (sr *Neh* 8,13nn).

^a Tak podle číslování ve *Vulgátě*; v pravoslavných biblích se uvádí jako Třetí Ezdrášova. Náš překlad vychází z latinského znění *klementin-*

ji mnohé překlady *Písma sv.* zahrnují mezi apokryfy (tak i v *kralické Šestidílce*). V *Septuagintě* je uváděna jako 3. *Ezdráš*, v 5. dílu *kralické Šestidílkky* jako druhý.

*Knih*a obsahuje sedm vidění, jež autor spisu údajně prožil třicet let po pádu Jeruzaléma, tedy domněle r. 587/6 př. Kr. Spíše však je míněn pád Jeruzaléma r. 70 po Kr. — V prvním vidění (3,1—5,19) se *Ezdráš* obrací na *Hospodina* s otázkou, proč trestá Jeruzalém, který přece není horší než pronárody, zvláště než *Babylón*. I druhé vidění (5,20—6,34) je otázkou, proč *Hospodin* opustil svůj vyvolený lid. V třetím vidění (6,35—9,25) se *Ezdráš* ptá, proč *Izrael* není pánem země, která byla pro něho stvořena. Ve čtvrtém vidění (9,26—10,59) je *Ezdrášovi* dáno vidět oslavený *Sijón*. V pátém vidění (10,60—12,51) vystupuje z moře tříhlavý orel s dvanácti křídly, jenž je srovnán s římskou říší a jejími císaři (12,11n; sr *Da* 7,3), kdežto vidění šesté (13,1—58) je obdobou vidění *Syna* člověka z *Da* 7, avšak s vlastním pojetím této apokalyptické postavy. V sedmém a posledním vidění (14,1—48) se *Ezdráš* představuje jako učitel a autor čtyřadvaceti kanonických knih a dalších sedmdesáti, které byly určeny pouze „moudrým z lidu“ (v. 46—48).

Závěrem lze říci, že *knih*a je cenným svědectvím o mesiášských nadějích, které byly zvláště živé koncem 1. stol. po Kr., kdy také byla velmi pravděpodobně *knih*a napsána. Ačkoli stojí v popředí otázka utrpení *Izraele*, autor nepřehlíží problematiku všeobecného lidského utrpení. Obírá se jím v souvislosti s nekonečnou Boží milostí a otázkou lidských skutků. Silně stojí v popředí naděje v lepší úděl v novém věku. Nápadná je však zdrženlivost pisatele vůči jiným apokalyptickým spisům a jejich směsi často zmatených fantasticko-mytologických představ. Tím vším si *knih*a dobyla nakonec úctu v křesťanských kruzích, kde byla hojně citována i doplňována (k. 1n a 15n) a upravována.

Původně byla nejspíše napsána hebrejsky neznámo kde. Někteří badatelé poukazují na Řím jako na místo sepsání; svědčilo by pro něj zákrytné jméno *Bábel* (*Babylón*; sr *Zj* 14,8 16, 19 17,5 18,10). *Knih*a se zachovala zásluhou křesťanů v překladu latinském, syrském, etiopském, arabském, arménském a jiných.

ského vydání *Vulgáty* (1592), některé přídavky z překladu staroslavného.

POVOLÁNÍ K SLUŽBĚ

Ezdrášův rod

I^{b1} Druhá kniha proroka Ezdráše^c, syna Serajáše, syna Azarjáše, syna Chilkijáše, syna Sedanjáše, syna Sádoka, syna Achítóba, ²syna Achijáše, syna Pinchasa, syna Ělího, syna Amarjáše, syna Asiela, syna Merimóta, syna Army, syna Uziho, syna Bórita, syna Abíšéa, syna Pinchasa, syna Eleazara, ³syna Árona z kmene Léviho^d, který byl zajatcem v kraji Médů, v království Artaxerxa, krále Peršanů^e.

Připomínka Božích dobrodiní

⁴Stalo se ke mně slovo Hospodinovo: ⁵„Jdi a oznam mému lidu jeho zločiny a jejich synům nepravosti, kterých se proti mně dopustili, a vyzvi je, aby to oznámili synům svých synů, ⁶vždyť hříchy jejich rodičů v nich ještě vzrostly. Zapomněli na mne a obětovali cizím bohům. ⁷Cožpak jsem je nevyvedl z egyptské země, z domu otroctví? Přesto však mě popouzeli k hněvu a nedbali mých výstrah. ⁸Ty si teď vytrhej vlasy z hlavy^f a uvrhni na ně všechno zlé, neboť neuposlechli můj Zákon. Je to vzpurný lid. ⁹Jak dlouho ještě budu trpět ty, které jsem zahrnul tolika dobrodiními? ¹⁰Kvůli nim jsem přivedl k pádu mnohé krále. Porazil jsem faraóna s jeho služebníky a všechno jeho vojsko. ¹¹Všechny pronárody jsem před nimi vyhladil, na východě jsem rozprášíl lid dvou území, Týru a Sidónu, a zahubil všechny jejich protivníky.“

¹²Promluv k nim dále: „Toto praví Hospodin: ¹³Vždyť přece já jsem to byl, kdo vás provedl mořem a od počátku vám učinil neschůdné cesty bezpečnými, kdo vám dal za vůdce Mojžíše a jako kněze Árona. ¹⁴Dal jsem vám světlo v ohni-

^b Kap. 1n se uvádí též jako Pátá Ezdrášova křesťanského původu.

^c V kanonických knihách se Ezdráš nenazývá prorokem, nýbrž knězem a učitelem Zákona (sr Ezd 7,10n Neh 8,1.4).

^d Rodokmen pokolení Lévi se tu liší od údajů 1Pa 5,27—41.

^e Při vzpomínkách na uplynulé utrpení lidu se prolínají a zaměňují události z období asyrského (2,8), babylónského (3,1) i perského.

^f Symbolický úkon prorocký jako Ez 5,1.

(1,1) : Ezd 1,1; :: Ezd 7,6.10 Neh 8,1.4 (7) Ex 20,2 Dt 5,6 Ž 81,11
(8) : Ez 5,1 (10) : Dt 31,4 Joz 9,10 (14) Ex 13,21 (15) Ex 16,13

vém sloupu a vykonal mezi vámi veliké divy; přesto však jste na mne zapomněli, praví Hospodin.

¹⁵Toto praví Hospodin Všemohoucí: Křepelky vám byly znamením, tábor jsem vám dal k ochraně, ale i tam jste reptali, ¹⁶místo abyste jásali v mém jménu nad záhubou svých nepřátel; od té doby až dosud jste jen reptali. ¹⁷Zapomněli jste na dobrodiní, která jsem vám prokázal? Když vás na poušti soužil hlad a žízeň, cožpak jste ke mně nevolali: ¹⁸»To jsi nás přivedl na tuto poušť, abys nás zahubil? Bylo by pro nás lepší otročit Egyptanům, než umřít na této poušti.« ¹⁹Vaše nářky mě bolely, a tak jsem vám dal k jídlu manu. Jedli jste andělský chléb. ²⁰Když jste žíznil, vyhloubil jsem skálu a vody tekly v hojnosti. Před letním žářem jsem vás přikrýval listy stromů. ²¹Rozděлил jsem mezi vás žírné země, z nichž jsem předtím vyhnal Kenaance, Perizejce a Pelištejce. Co víc bych mohl pro vás udělat? praví Hospodin. ²²Toto praví Hospodin Všemohoucí: Když jste byli na poušti a žíznil u řeky emorejské^g, rouhali jste se mému jménu. ²³Přesto jsem na vás neseslal za to rouhání oheň, ale vhodil jsem do vody dřevo a učinil řeku sladkou. ²⁴Jak mám s tebou naložit, jákobe? Odmítl jsi *mi* poslušnost, Judu! Přestěhuji se k jiným pronárodům a dám své jméno jim, aby zachovávali mé zákony. ²⁵Protože jste mě opustili, i já vás opustím. Až mne budete žádat o milosrdenství, neslituji se nad vámi. ²⁶Když mě budete vyzývat, nevyslyším vás. Ruce jste si poskvřili krví a vaše nohy nelení, abyste páchali vraždy. ²⁷Nikoli mne jste opustili, ale sami sebe, praví Hospodin.“

Ohlášení trestů

²⁸Toto praví Hospodin Všemohoucí: „Cožpak jsem se vás nezastával jako otec *svých* synů, jako matka *svých* dcer a jako chůva svých maličkých ²⁹a neprosil vás, abyste byli mým lidem, zatímco já budu vašim Bohem, abyste vy mně byli syny a já vám otcem? ³⁰Tak jsem vás shromáždil jako si slepice *shromáždí* kuřátka pod svá křídla. Jak jen mám teď s vámi

^g Jiní: s hořkou vodou (≈ K); slovní hříčka: tvary od kořene *m-r-r* (= hořko) v hebrejštině vyvolávají představu Emorejců, kteří Izraeli činili život „hořkým“ (sr Dt 1,44 Joz 10,5n 24,8.15).

(18) Ex 14,12 (19) Ex 16,14n (20) Ex 17,6 Nu 20,11 (23) Ex 15,25
(30) : Mt 23,37 (32) : Mt 23,31.34

naložit? Odvrhnu vás od sebe. ³¹Až mi přinesete oběť, odvrátím od vás svou tvář. Zavrhl jsem vaše sváteční dny, novoluní i obřízky. ³²Proroky, které jsem k vám poslal jako své služebníky, jste vzali a usmrtili a jejich těla zohavili; za jejich krev vás poženu k odpovědnosti, praví Hospodin.

³³Toto praví Hospodin Všemohoucí: Váš dům zůstane opuštěn; odvrhnu vás jako vítr stéblo. ³⁴Vaši synové nezplodí potomstvo, neboť *jako vy* nedbali na má přikázání a páchali, co je přede mnou zlé. ³⁵Vaše domy dám lidu, který přichází, těm, kteří *ve mne* uvěří, ačkoli o mně *dosud* neslyšeli, kteří budou plnit mé příkazy, ačkoli jsem se jim nezjevoval znameními. ³⁶Proroky *nikdy* neviděli, a *přesto* budou pamětlivi svých nepravostí. ³⁷Lidu, který přichází, slibují milost; jeho děti budou jásat radostí a třebaže mě neuvidí očima, *svým* duchem uvěří tomu, co jsem řekl.

³⁸A nyní, bratře^h, pohleď na tu vítězoslávu: viz lid přicházející z východu. ³⁹Tomu dám vladařství Abrahama, Izáka a Jákoba, Ozeáše i Ámosa, Micheáše, Jóela, Abdiáše a Jonáše, ⁴⁰Nahuma, Abakuka i Sofonjáše, Agea, Zacharjáše i Malachiáše, který se též nazývá Hospodinův posel.“

2 ¹Toto praví Hospodin: „Vysvobodil jsem tento lid z otroctví a dal jsem jim přikázání prostřednictvím svých služebníků proroků; nechtěli je však poslouchat, a tak učinili z mých příkazů prázdná slova. ²Matka, která je porodila, jim říká: »Jděte, synáčekové, stala jsem se vdovou a jsem opuštěná! ³Vychovala jsem vás s radostí, a ztratila se zármutkem a bolestí, protože jste hřešili před Hospodinem, vaším Bohem, a páchali jste, co je před ním zlé. ⁴Co mohu teď pro vás udělat? Jsem vdova a opuštěná: Jděte, synáčekové, a prostě Hospodina o smilování.« ⁵Tebe, otče *Ezdráši*, volám za svědka nad matkou synů, kteří nechtěli dodržovat mou smlouvu, ⁶abys je uvrhl do zmatku a *vydal* jejich matku v plen, aby *už* nepovstalo jejich pokolení. ⁷Ať se rozptýlí jejich jména mezi pronárody, ať jsou vyhlazeni ze země; pohrdli přece mou svatou službou.

⁸Běda ti, Ašúre, že u sebe skrýváš nespravedlivé! Vzpomeň si, pronárode zlotřilý, co jsem udělal Sodomě a Gomoře: ⁹Jejich země je pohřbena pod hroudami smůly a hromadami

^h Toto oslovení je třeba chápat z úst anděla, který Ezdrášovi tlumočil Hospodinovo slovo; sr „otče“, 2,5.

¹ Sijón je přirovnán k osiřelé matce (sr Iz 49,21 51,18).

popela. Tak naložím s těmi, kdo mě neuposlechli, praví Hospodin Všemohoucí.“

Zaslíbení milosti

¹⁰Toto praví Hospodin Ezdrášovi: „Oznam mému lidu, že jim *zase* dám jeruzalémské království, které jsem chtěl dát Izraeli. ¹¹Přijmu jejich chválu a dám jim věčné stany, které jsem jim připravil. ¹²Strom života budou mít místo vonné masti, nepoznají námahu a nepodlehnu únavě. ¹³Snažte se a obdržíte. Proste, aby čas čekání byl zkrácen. Království je vám již připraveno: Bděte! ¹⁴Nebe a země, buďte svědkem: Potřel jsem zlo a stvořil dobro, neboť já jsem Žijící, praví Hospodin.

¹⁵Matko, obejmi *zase* své syny, vychovávej je s radostí a jako holubice i zpevňuj jejich kroky; vždyť tebe jsem si vyvolil, praví Hospodin. ¹⁶A vzkřísím mrtvé z místa jejich *odpočinku* a vyvedu je z hrobů, neboť jsem se přiznal k Izraeli. ¹⁷Neboj se, matko synů, vždyť já jsem si tě vyvolil, praví Hospodin. ¹⁸Pošlu ti na pomoc své služebníky Izajáše a Jeremjáše, na jejichž radu jsem posvětil a připravil *ti* dvanáct stromů obsypaných rozličnými plody, ¹⁹jakož i stejný počet pramenů oplývajících mlékem a medem a sedm mohutných hor porostlých růžemi a liliemi. Na nich naplním radostí tvé syny. ²⁰Zastaň se vdovy, vynes rozsudek *ve prospěch* osiřelého, obdaruj potřebného, chraň sirotka, oblékni nahého. ²¹Postarej se o bezmocného a slabého, chromému se neposmívej, pomáhej mrzákovi a slepému umožni, aby patřil na moji jasnost. ²²Staré i mladé ochraňuj ve svých zdech. ²³Pokud mrtvé najdeš *nepohřbené*, označ je a odevzdej hrobu, já ti pak dám první místo při vzkříšení *mrtvých*. ²⁴Už přestaň a utiš se, můj lide, neboť přijde čas tvého odpočinutí. ²⁵Nasycuj své syny jako dobrá chuť, jejich nohy nauč chodit. ²⁶Ať nezažijte nikdy ze služebníků, které jsem ti dal, neboť je budu požadovat zpět z tvého počtu. ²⁷Neklesej na mysl, až přijde den úzkosti a tísně. Jiní budou naříkat a truchlit, ale ty budeš šťastná a bohatá. ²⁸Pronárody budou *na tebe* žárlit, ale nic

!:: jako sloup, [K < *columna* místo *columba*, V].

(2,12) Gn 2,9 Zj 22,2.14 (13) : Mt 7,7 (14) Dt 4,26 (20) Ex 22,21 (23) Tób 1,17n (29) : Mt 5,22.29 10,28 23,15 Jk 3,6 (33) :: Ezd 10

proti tobě nezmohou, praví Hospodin. ²⁹ Moje ruce tě přikryjí, aby tvoji synové neviděli peklo k. ³⁰ Raduj se, matko, se svými syny, neboť já tě přijdu zachránit, praví Hospodin. ³¹ Pamatuji na své spící syny; vyvedu je z končin země a prokážu jim milosrdenství, neboť jsem milosrdný, praví Hospodin Všemohoucí. ³² Objímej své děti, dokud nepřijdu a neprokážu jim milosrdenství: vždyť prameny mé milosti přetékaají a nikdy neochabnou.“

³³ Já, Ezdráš, jsem dostal na hoře Chorébu příkaz od Hospodina, abych šel k Izraeli. Když jsem k nim přišel, opovrhli mnou a zavrhli Hospodinovo přikázání. ³⁴ Proto pravím vám, pronárody, které slyšíte a rozumíte: Očekávejte *příchod* svého pastýře, on vám dá věčné odpočinutí, neboť blízko je ten, jenž má přijít na konci *tohoto* věku. ³⁵ Buďte připraveni *přijmout* odměnou království; navěky vám bude svítit věčné světlo. ³⁶ Utečte z tmy tohoto věku a přijměte nádheru své *budoucí* slávy. Viditelně svědčím o svém Spasiteli. ³⁷ Svěřený dar přijmět s potěšením a vzdávejte díky tomu, kdo vás povolal k nebeskému království. ³⁸ Povstaňte a stůjte a vízte počet znamených na Hospodinově hostině. ³⁹ Ti se přenesli ze tmy *tohoto* věku a dostali od Hospodina skvostná roucha. ⁴⁰ Přijmi svůj počet, Sijóne, a spočítej své, v bílé roucho oděné, kteří naplnili Hospodinův zákon. ⁴¹ Počet tvých synů, po kterých jsi *tak dlouho* toužil, je naplněn. Pros svrchovanou moc Hospodinovu, aby byl posvěcen tvůj lid, povoláný už na počátku *světa*.

Vidění Božího Syna

⁴² Já, Ezdráš, jsem viděl na hoře Sijónu tak veliký zástup, že se nedal spočítat; ti všichni spolu chválili písněmi Hospodina. ⁴³ Uprostřed nich stál jinoch vysoké postavy, který je všechny převyšoval a každému z nich kladl na hlavu korunu,

^k Latinsky *gehenna*, výraz převzatý z řečtiny a odvozený z hebr. *gé' hinnóm* (= Hinómské údolí, Neh 11,30 sr Joz 15,8 2Pa 28,3 Jr 7,32). Bylo to původně označení místa při jižním okraji Jeruzaléma, kde se kdysi přinášely i lidské oběti. Podle pozdějšího apokalyptického očekávání se stalo označením místa posledního soudu a pobytu zatracených.

¹ Naproti tomu „kněze Ezdráše“ (sr pozn. c) lid poslechl (Ezd 10).

ale *stále* byl vyšší než oni. Upoutala mě tato podivuhodná věc. ⁴⁴ Proto jsem se zeptal anděla: „Kdopak to jsou, pane?“ ⁴⁵ On mi odpověděl: „To jsou ti, kteří odložili smrtelné roucho a přijali nesmrtelné, vyznavači Božího jména. Nyní jsou korunováni a dostávají palmové ratolesti.“ ⁴⁶ Znovu jsem řekl andělovi: „Kdo je ten jinoch, který jim vkládá *na hlavu* korunu a do rukou jim dává palmové ratolesti?“ ⁴⁷ Odvětil mi: „To je Boží Syn, kterého ve světě vyznali.“ Já jsem pak začal velebit ty, kdo se tak pevně zastávali Božího jména. ⁴⁸ Nato mi anděl řekl: „Jdi a oznam mému lidu, jak *veliké* a mnohé divy Hospodina Boha jsi viděl.“

PRVNÍ VIDĚNÍ

Ezdrášovy otázky

3 ¹ V třicátém roce po zničení města jsem byl ^m v Babylóně. Když jsem ležel na lůžku, vyděsil jsem se a úzkostné myšlenky mi rozbušily srdce. ² Pomyslel jsem totiž na zpusťování Sijónu a na množství těch, kteří žili v Babylóně; ³ můj duch byl velmi rozrušen a já jsem začal mluvit k Nejvyššímu bázlivými slovy. ⁴ Řekl jsem: „Panovníku Hospodine, což jsi na počátku nevyřkl slovo, kterým jsi stvořil zemi, a to sám, a což jsi neporučil *prachu*, *aby byl* lidem? ⁵ Dal jsi Adamovi tělo bez života, ale uhnětl jsi je svými rukama a vdechl jsi do něho ducha života, takže stál před tebou živý. ⁶ Uvedl jsi ho do ráje, který vysadila tvá pravice, dříve než povstala země. ⁷ Jemu jsi rozkázal milovat tvou cestu; když on z ní sešel, hned jsi ho podrobil smrti, jakož i jeho potomstvo. Z něho se zrodily pronárody i kmeny i *všichni* lidé a pospolitosti, jichž je nespočet. ⁸ Každý pronárod šel *svou cestou*, jak se mu chtělo. Páchali před tebou hříšné skutky a pohrdali tvými přikázáními. ⁹ V patřičný čas jsi však seslal potopu na obyvatele země a tak je zahubil. ¹⁰ *Záhuba* byla určena každému z nich: jako Adamovi smrt, tak těmto potopa. ¹¹ Jednoho z nich jsi však ušetřil — Noeho s jeho domem, z něhož *pocházejí* všichni spravedliví.

¹² Stalo se, že se začali množit ti, kdo obývali zemi; rozmnožili se *jejich* synové, *vyrostly* národy a četné pronárody.

^m Jiná latinská verze doplňuje: +¹ já Šealtiel, zvaný též Ezdráš.

Rozmohla se opět *také* bezbožnost více než dříve. ¹³ A tak, když před tebou páchali nepravost, vyvolil sis z nich muže jménem Abraham. ¹⁴ Miloval jsi ho a jemu jedinému jsi vyjevili svou vůli. ¹⁵ Ustavil jsi s ním věčnou smlouvu a řekl mu, že jeho potomstvo nikdy neopustíš. Dal jsi mu Izáka a Izákovi jsi dal Jákoba a Ezaua. ¹⁶ Vybral sis Jákoba a Ezaua jsi zavrhl. Z Jákoba povstalo veliké množství. ¹⁷ Když jsi jeho potomstvo vyvedl z Egypta, přivedls je na horu Sínaj. ¹⁸ Naklonil jsi nebesa a pohnulⁿ zemí a zatřásl *celým* světem; způsobil jsi, že se zachvěly *hlubiny* propastné tůně, až svět se vyděsil. ¹⁹ Tvá sláva prošla čtyřmi branami: ohněm a zemětřesením, vichrem a mrazem; tak jsi dal Zákon Jákobovu potomstvu a obezřetnost Izraelovu pokolení.

²⁰ Ale neodňal jsi jim zlé srdce, aby tvůj Zákon mohl u nich vydat ovoce. ²¹ Zlé srdce nesl *v sobě* první Adam, přestoupil *příkázání* a byl přemožen; *tak* se stalo i všem, kdo se z něho narodili. ²² Pojala je stálá slabost a *spolu* se Zákonem se v srdci lidu zakořenila i zloba; tak zmizelo, co je dobré, a zůstalo, co je zlé. ²³ Přešly roky a když přišel čas, ty sis povolal služebníka jménem David. ²⁴ Řekl jsi mu, aby postavil město, *které ponese tvé jméno*, a v něm ti přinášel kadidlo a oběti. ²⁵ Tak se dalo po mnoho let, dokud se ti, kdo obývali město, neprovinili. ²⁶ a nejednali ve všem *tak*, jak si počínal Adam a všechna jeho pokolení; neboť i oni se řídili zlým srdcem. ²⁷ A tak jsi vydal své město do rukou svých nepřátel. ²⁸ Jednají snad lépe, kdož bydlí v Babylóně, a proto dobyli Sijón? ²⁹ Když jsem sem přišel, viděl jsem bezbožnosti, které jsou bez počtu. Za těchto třicet let jsem na vlastní oči viděl mnoho těch, kteří se provinili, a mé srdce se zděsilo. ³⁰ Neboť jsem viděl, jak snášíš ony hříšníky a šetříš bezbožníky. Svůj lid jsi zahubil, ale zachoval své nepřátele, aniž jsi komu dal znamení, ³¹ jak by měl rozumět tvým cestám. Cožpak se Babylón chová lépe než Sijón? ³² Což tě mimo Izraele poznal jiný národ? Anebo snad některé kmeny uvěřily tvým ustanovením jako Jákob? ³³ Neukázala se však jeho odměna, aniž *mu jeho práce přinesla ovoce*. Prochodil jsem *ty* proná-

ⁿ Tak v syrštině, etiopštině a arabštině.

(3,1) : Ez 1,1 (4n) : Gn 2,7 (6) Gn 2,8 (9) Gn 7,10—24 (11) Gn 6,8 (13) Gn 12,1—3 (15) Gn 15,9nn 17,7 : Joz 24,3; Mal 1,2n (16) Gn 32,11 (17) Ex 19,1 (18) Ex 19,18 : Ž 18,8nn (23) 1S 16,1,13 (24) : 1Kr 5,19 (31) : Iz 55,8n

rody důkladně a viděl, že oplývají hojností, aniž jsou pamětliví tvých rozkazů. ³⁴ Nuže poměř tedy na vahách naše nepravosti s *nepravostmi* těch, kteří bydlí v *ostatním* světě; *nikde* se neuctívá tvé jméno, jenom v Izraeli. ³⁵ Byla snad doba, kdy obyvatelé země nehřešili před tvýma očima? Anebo který národ tak zachovával tvé příkazy? ³⁶ *Ve svém lidu* najdeš jména těch, kdo zachovávali tvé příkazy, nikoli však *mezi* pronárody.“

Andělské napomenutí

4 ¹ Anděl, který byl ke mně poslán a jehož jméno bylo Uriel, mi odpověděl: ² „Jsi v srdci velmi zděšen tímto světem, a tak přemýšlíš, *jak* porozumět cestám Nejvyššího.“ Odpověděl jsem: ³ „*Je to* tak, můj pane.“ Jeho odpověď zněla: „Byl jsem poslán, abych ti ukázal tři cesty a předložil ti tři podobenství. ⁴ Objasníš-li mi jedno z nich, i já ti ukážu cestu, kterou toužíš vidět, a poučím tě, odkud pochází zlo v srdci.“ ⁵ Řekl jsem: „Mluv, můj pane.“ „Jdi“, pravil, „zvaž mi tíhu ohně, změř mi závan větru anebo zavolej nazpět den, který minul.“ ⁶ Odpověděl jsem: „Kdo z narozených lidí by to mohl udělat, že se mne ptáš na takové *věci*?“ ⁷ On mi řekl: „A což kdybych se tě zeptal, kolik je obydlí v srdci moře nebo kolik je pramenů v *hlubinách* propastné tůně, anebo kolik je vodních proudů nad nebeskou klenbou, nebo které jsou východy z ráje o? ⁸ Asi bys mi namítl: Do *hlubin* propastné tůně jsem nesestoupil, a dosud ani do podsvětí; rovněž na nebe jsem nikdy nevystoupil. ⁹ *Na to* se tě však nyní netáži, nýbrž jen na oheň, vítr a na uplynulý den, tedy na to, s čím ses musel setkat; a přesto jsi mi na to neodpověděl.“ ¹⁰ Řekl mi: „Jestliže nemůžeš poznat *ani to*, co s tebou vyrůstá, ¹¹ jak by mohl tvůj mozek pochopit cesty Nejvyššího a porozumět zkaženosti již zjevně zkaženého světa?“ ¹² Na to jsem mu řekl: „Bylo by pro nás lépe vůbec nebyť, než nyní žít, zmítat se v bezbožnostech, trpět a nevědět proč.“

¹³ Odpověděl: „Vydal jsem se na cestu a přišel k lesu, *jehož stromy rostly* na planině. Ty se radily ¹⁴ a říkaly: »Pojďme, vyhlásme válku moři, aby před námi ustoupilo, a tak založíme další lesy.« ¹⁵ Podobně se radily i mořské vlny a ří-

o Syrská verze: + které jsou brány podsvětí?

kaly si: »Pojďme, vystupme a podmaňme si les na planině, abychom si tam dobyly nové území.«¹⁶ Záměr lesa však vyšel naprázdno, neboť přišel oheň a *celý les* zničil.¹⁷ Stejně *ztroskotal* i záměr mořských vln, neboť se navršil písek a zadržel je.¹⁸ Co kdybys byl jejich soudcem, koho bys začal ospravedlňovat a koho odsuzovat?¹⁹ Odpověděl jsem: „Jedny i druhé se pustily do skutečně marné porady, vždyť země je dána lesu, a moři zas místo, kde může nosit své vlny.“²⁰ On mi na to řekl: „Dobře jsi soudil. A proč jsi nesoudil *dobře* i sám sebe?²¹ Neboť jako země je dána lesu a moře jeho vlnám, tak *ti*, co obývají zemi, mohou rozumět jen tomu, co je na zemi. Toliko ti, kdo jsou na nebi, mohou *rozumět tomu*, co je v nebeských výšinách.“

²² „Prosím tě, pane,“ pravil jsem, „ať je mi dána schopnost to pochopit.“²³ Vždyť jsem se nechtěl vyptávat, *co je* tam na výšinách, ale na věci, které se před námi denně odehrávají: Proč je Izrael vydán k pohanění pronárodům? Lid, který jsi miloval, je vydán *na milost a nemilost* bezbožným kmenům a Zákon našich otců byl přiveden k zániku a napsaná ustanovení nic neznamenají.²⁴ Procházíme *tímto* světem jako kobylky, náš život je jako zlý sen, nejsme hodni *Božího* milosrdenství.²⁵ Co však *Bůh* učiní pro své jméno, kterým jsme nazváni? Na to jsem se tázal.“²⁶ Odpověděl mi: „Čím víc to budeš zkoumat, tím častěji se budeš divit. Svět totiž pomíjí s velikým spěchem²⁷ a není s to radovat se z toho, co je slíbeno v budoucích časech spravedlivým, protože tento svět je naplněn nespravedlností a slabostmi.“²⁸ Ale to, nač se dotazuješ, ti povím: Zlo je zaseto, jenže dosud nedošlo k jeho sklizni.²⁹ Dokud se tedy to, co bylo zaseto, nepřeorá, a dokud tak místo, kde zlo bylo zaseto, nezmizí, nevzejde ani dobro tam, kde bylo zaseto.³⁰ Bylina zlého semene je zasetá od *samého* počátku a do Adamova srdce; kolik bezbožnosti až dosud naplodila a plodí, dokud nepřijde výmlat!³¹ Posud *sám* u sebe, kolik plodů bezbožnosti vydala bylina zlého semene.

^p Syrská verze (≈ K): ten, který je na nebi.

^q Narážka na Gn 2,6n: země, ze které „vytvořil Hospodin Bůh člověka“, byla napojena záplavou zdůli, tedy oním chaotickým, protibožským živlem, z něhož Stvořitel zemi vyzdvihl (Gn 1,9).

³² Až budou počaty klasy, kterých je bezpočet, jak veliký výmlat začnou dávat!“

³³ Odpověděl jsem takto: „Jak a kdy se to *stane*? Proč jsou naše léta tak krátká a ubohá?“³⁴ Odpověděl mi: „Nepospíchej více než Nejvyšší. Marně spěcháš být výše než on; tvoje poblouzení je veliké.“³⁵ Cožpak se na totéž nedotazovaly duše spravedlivých, když ve svých komůrkách lkaly: »Jak dlouho budeme takto doufat? A kdy se dočkáme z výmlatu plodů naší odměny?«³⁶ Na to odpověděl archanděl Jeremiél: »Až se naplní počet vašeho potomstva, neboť *Bůh* zvážil na vahách *celý* věk,³⁷ měřidlem změřil časy a počtem sečetl doby a nepohnul *jimi* ani je neposunul, dokud se nenaplní předpověděná míra.«³⁸ „Panovníku Hospodine,“ odvětil jsem, „vždyť i my všichni jsme plni bezbožnosti.“³⁹ To snad kvůli nám se nenaplní mlaty spravedlivých, neboť obyvatelé země zhřešili.“⁴⁰ Řekl mi na to: „Jdi a zeptej se těhotné, zdali ještě bude moci její mateřské lůno zadržet porod, když se jí naplní devět měsíců?“⁴¹ „Nemůže, pane,“ pravil jsem. A on mi řekl: „Komory duší v podsvětí jsou podobné mateřskému lůnu.“⁴² Totiž jako rodička spěchá, aby se dočkala konce porodu, tak i ony pospíchají, aby vydaly to, co jim bylo svěřeno.⁴³ Pak dostaneš odpověď *na všechno*, co toužíš vědět.“⁴⁴ Řekl jsem: „Získal-li jsem před tebou milost a je-li to možné a jsem-li schopen *porozumět*,⁴⁵ pověz mi, zda má přijít více času než toho, který již minul, anebo zda *ho* více minulo, než který ještě nastane.“⁴⁶ Vím, co minulo, ale co nastane, to nevím.“⁴⁷ A on mi řekl: „Stůj mi po pravé straně a já ti ukážu výklad podobenství.“⁴⁸ Stál jsem a díval se; a hle, planoucí oheň přešel přede mnou; a stalo se, že když plamen zhasl, že zbyl jen dým.⁴⁹ Potom přede mnou přešel mrak plný vody a prudce spustil hojný déšť. A když prudkost deště přešla, zbyly z něho *jen* kapky.⁵⁰ Řekl mi: „Uvažuj sám! Jako byl déšť větší než kapky a oheň větší než dým, tak převládne míra toho, co minulo, nad tím, co bude. Zbudou jen kapky a dým.“⁵¹ „Pověz mi, prosím,“ řekl jsem, „myslíš, že se dožijí oněch dnů? Anebo, co se stane v ty dny?“⁵² Odpověděl mi: „O znameních, na která se *mne* ptáš, ti částečně mohu *něco* povědět, ale nejsem poslán prozradit ti *cokoli* o *dělc* tvého života; o tom *nic* nevím.“

Oznámení budoucích událostí

5 ¹ „Pokud jde o ta znamení: Přijdou dny, kdy obyvatelé země budou souženi velkým útlakem^r a cesta pravdy bude skryta. Víra se vytratí ze země ² a nespravedlnost převýší míru, kterou ty sám vidíš nebo o níž jsi kdy slyšel. ³ Zemi, kterou nyní vidíš u moci^s, spatříš pustou, sotva do ní vkročíš. ⁴ Až se po třetí ozve polnice, dopřeje-li ti Nejvyšší, abys zůstal tak dlouho na živu, uvidíš, jak slunce náhle zazáří v noci a měsíc třikrát za dne ⁵ a jak ze stromů bude kapat krev a kameny vydají svůj hlas, takže národy propadnou zděšení. ⁶ A vlády se ujme ten, koho obyvatelé země nečekají, a dokonce všichni ptáci se vystěhují. ⁷ Sodomské moře vyvrhne ryby a v noci se ozve hlas mnohým neznámý, ale všichni jej budou slyšet. ⁸ A na mnoha místech vypukne zmatek, vyšlehne oheň a divoká zvěř se bude řídit z dosahu jeho plamenů. Ženy v době krvácení porodí zrůdy, ⁹ prameny pitné vody postihne slanost a přátelé budou všude bojovat navzájem proti sobě. Tehdy se zakalí soudnost a rozum se skryje do svého příbytku. ¹⁰ Mnozí jej budou hledat, ale nenajdou ho; zemi zaplaví neřest a nespravedlnost. ¹¹ A pak se bude ptát jedna krajina druhé: »Potkali jste spravedlnost nebo aspoň člověka, který je spravedlivý?« *To i ono* bude popřeno. ¹² V té době budou lidé doufat, ale jejich naděje bude marná; přestože se budou namáhat, jejich snažení nedojde zdaru.

¹³ O těchto znameních je mi dovoleno ti povědět. Budeš-li se dále kát a nepřestaneš naříkat, jako i nyní, a budeš-li se postit sedm dní, uslyšíš o věcech ještě větších než jsou tyto.“ ¹⁴ V úděsu jsem se probudil a chvěl se po celém těle; i můj duch skomíral, div že jsem neomdlel. ¹⁵ Anděl, který přišel a ke mně mluvil, mě podepřel, povzbudil mě a postavil na nohy.

¹⁶ Druhou noc přišel ke mně Šelatíel, vůdce lidu, a řekl mi: „Kdes byl a proč se tváříš tak sklíčeně? ¹⁷ Zapomněl jsi snad, že je ti svěřena péče o Izraele na území, kam byl přestěhován? ¹⁸ Proto se vzchop, posilni se chlebem a neopouštěj nás jako pastýř, který své stádo ponechá na pospas dravým

^r Nebo: zmatkem.

^s Vztahuje se na Babylón (sr 3,1), ale zákrytně spíše na Řím (sr Zj 14,8 18,2n).

vlkům.“ ¹⁹ Řekl jsem mu: „Odejdi ode mne a po sedm dní se ke mně nepřibližuj!“ Uposlechl, co jsem mu řekl, a vzdálil se.

DRUHÉ VIDĚNÍ

Další Ezdrášovy otázky

²⁰ Po sedm dní jsem se postil v pláči a naříkání, jak mi to přikázal anděl Úriél. ²¹ Po sedmi dnech byl jsem v srdci opět rozrušen a mé myšlenky mě velmi tížily; ²² můj duch však opět nabyl rozumu a já jsem znovu oslovil Nejvyššího. ²³ „Panovníku Hospodine,“ řekl jsem, „ze všech porostů na zemi a ze všech jejich stromů sis vyvolil jediný keř vinné révy, ²⁴ z celého povrchu zemského sis vyvolil jediný kraj^t a ze všech květů na zemi sis vyvolil jedinou lilii. ²⁵ Ze všech hlubin propastných tůní moře naplnil sis jediný potok a ze všech měst, co je jich vystavěno, posvětil sis Sijón jako své místo. ²⁶ Ze všeho ptactva, co bylo stvořeno, sis vybral jedinou holubici a ze všech zvířat kdy stvořených sis vybral jedinou ovci. ²⁷ Ze všech početných národů jsi přijal jediný za svůj lid a tomuto lidu, který sis vyvolil, dal jsi Zákon, a ten všichni přijali. ²⁸ Proč jsi teď, Hospodine, vydal tohoto jednoho tak mnohým? Proč jedinému výhonku jsi připravil větší ponížení než jiným a svého jediného uvrhl ve zkázu mezi mnohými? ²⁹ Podupali jej ti, kdo odmítli tvá zaslíbení a nevěřili tvým smlouvám. ³⁰ Pokud máš svůj lid v tak velké nelásce, měl by být potrestán tvou rukou.“ ³¹ A stalo se, když jsem toto domluvil, že byl ke mně znovu poslán anděl, který za mnou přišel předešlé noci. ³² Řekl mi: „Vyslechni mě a já ti dám ponaučení. Naslouchej pozorně a já ti povím víc.“ ³³ „Jen mluv, můj pane,“ řekl jsem. Pravil mi: „V srdci se velice trápíš kvůli Izraeli. Miluješ ho snad víc než sám jeho Stvořitel?“ ³⁴ „Ne, pane,“ já na to, „ale bolest mě donutila mluvit. Každou hodinu prožívám vnitřní trýzeň, když se snažím pochopit cestu Nejvyššího a dopídit se aspoň částičky jeho soudů.“

^t Dosl. jámu; míněn patrně vinný lis (hebr. *jeqeb*); sr Sd 9,13 Ž 104,15 (5,23) Ž 80,9 Iz 5,7 (24) : Pís 2,2 (26) Ž 68,14 79,13 80,2 (27) Dt

³⁵ Privil mi: „*To nemůžeš.*“ „Proč, pane?“ zeptal jsem se. „Nač jsem se pak narodil? Proč jenom se mi matčino lůno nestalo mým hrobem, abych nemusel vidět Jákobovo pachtění a zemdlenost Izraelova rodu?“ ³⁶ A on mi pověděl: „Spočti mi *dný*, které teprve přijdou, sesbírej mi rozptýlené kapky *deště* a učiň, aby se znovu zazelenaly uschlé květy; ³⁷ ode-mkni mi zavřené komory a vypusť z nich vánky tam uzavřené anebo mi ukaž podobu hlasu. Potom ti objasním úděl *Izraele*, který chceš znát.“ ³⁸ Řekl jsem: „Panovníku Hospodine, kdo jiný by mohl toto vědět než ten, kdo nepřebývá s lidmi?“ ³⁹ Já však jsem nepobral *mnoho* rozumu, jak ti mohu odpovídat na to, nač ses mne tázal?“ ⁴⁰ On pak pravil: „Jako nemůžeš udělat nic z toho, co bylo řečeno, tak nebudeš s to dopátrat se mého soudu ani konečného *smyslu* lásky, kterou jsem slíbil svému lidu.“

Hospodin je Stvořitel i Soudce

⁴¹ Řekl jsem: „Zajisté, pane, ty budeš blízko těm, kdo se dožijí konce. Co se však stane s těmi, kteří žili přede mnou, anebo s námi, či s těmi, kteří *přijdou* po nás?“ ⁴² Na to mi pravil: „Soud se dá přirovnat k věnci: jako poslední nepřijdou příliš pozdě, tak ani první nepřijdou příliš brzy.“ ⁴³ Odvětil jsem: „Nemohl jsi učinit naráz v jednu dobu všechny lidi, minulé, přítomné i budoucí, abys tak rychleji ukázal svůj soud?“ ⁴⁴ Dal mi tuto odpověď: „Stvoření nemůže předbíhat Stvořitele a ani svět není s to najednou unést všechny, kdo na něm mají být stvoření.“ ⁴⁵ Na to jsem řekl: „Vysvětlil jsi svému služebníkovu, že v jeden a týž čas vrátíš k životu všechno tvorstvo tebou kdy stvořené; když tedy všechno tvorstvo může být najednou živo, *svět* by i nyní mohl najednou unést přítomné.“ ⁴⁶ Privil: „Zeptej se *na činnost* mateřského lůna *ženy* a řekni jí: »Když rodiš, proč vždy až *v daný čas*?« Proč by nemohla porodit deset *děti* najednou?“ ⁴⁷ „Ne, to není možné, to jde až po *určitém* čase,“ řekl jsem. ⁴⁸ Privil mi: „Já jsem to zařídil tak, aby i *lůno* země vydávalo s časovým odstupem ty, kteří jsou do ní zaseti. ⁴⁹ Dítě ani stará žena nerodí. *Na té zásadě* jsem podobně uspořádal svět, který jsem stvořil.“

⁵⁰ *Dále* jsem se dotazoval: „Když už jsi mi otevřel cestu,

4,8 (33) Dt 7,8 10,15 Oz 11,1 (35) : Jb 3,11 Jr 20,17n (38) : Da 2,11

dovolím si teď otázku: Je naše matka, o které jsi hovořil, dosud mladá, anebo se již přibližuje ke stáří?“ ⁵¹ Odpověděl mi: „Zeptej se rodičky, ať ti poví, ⁵² proč ty *děti*, které porodila nedávno, jsou tak málo podobné těm, které se narodily dříve, a proč jsou postavou menší?“ ⁵³ A ona ti řekne: »*Ty*, které jsem porodila v síle svého mládí, jsou jiné než ty, které se narodily v čase mého stáří, kdy mateřské lůno je už ochablé.« ⁵⁴ Uvažuj tedy takto: Jestliže jste menší postavy než ti, kteří tu *byli* před vámi, ⁵⁵ a jestliže ti, kteří *přijdou* po vás, budou *ještě* menší než jste vy, je toho příčinou stárnutí tvorstva, jež opouští síla mládí.“ Řekl jsem: „Získal-li jsem milost před tvými očima, pane, ukaž prosím svému služebníkovu, skrze koho navštívíš své stvoření.“

6 ¹ Řekl mi: „Uvědom si, co bylo na počátku pozemského bytí; nebyly ještě stanoveny počátky věku, větry se neshromažďovaly a nevanuly, ² nerachotil hlas hromu a nešlehala záře blesku, nebyly ještě položeny základy ráje, ³ krásné květy nebylo dosud vidět a v nečinnosti byly hybné síly, nebyly shromážděny nespočetné zástupy andělů ⁴ a vzduch se ještě nevznášel k výšinám *nebeské klenby*; oddíly nebes ještě neměly svá jména a na Sijónu ještě nehořel Boží oheň; ⁵ přítomná leta nebyla ještě probádána, pletichy dnešních hříšníků potrestány a pečetí označení ti, kdo nashromáždili poklady víry. ⁶ Tehdy jsem v mysli rozvažoval a všechno to zmíněné jsem učinil já sám, a nikdo jiný. *Podobně* i konec bude *učiněn* jen mnou, a nikým jiným.“

Znamení konce

⁷ „Pověz,“ pokračoval jsem, „jak budou vymezena období věků? Kdy skončí první *věk* a nastane následující?“ ⁸ Řekl mi: „*Jako* od Abrahama po Izáka; když se z něho rodili Jákob a Ezau, ruka Jákobova se držela hned od počátku Ezauovy paty. ⁹ Ezauova *pata* je totiž koncem tohoto věku a Jákobova *ruka* je počátkem *věku* následujícího. ¹⁰ Mezi patou a rukou je *jen* ruka člověka. Na víc se neptej, Ezdráši.“

¹¹ „Panovníku Hospodine,“ odpověděl jsem, „došel-li jsem milosti v tvých očích, ¹² prosím, abys svému služebníku uká-

(6,6) : Iz 41,4 (8) Gn 25,26 (17—20) : Ez 1,24; : Zj 5,1

zal i poslední ze svých znamení, z nichž část jsi mi ukázal již předešlé noci.“¹³ Dal mi tuto odpověď: „Povstaň a uslyšíš hlas mocně se rozléhající.“¹⁴ *Pocítíš* jakoby zachvění, ale místo, na kterém stojíš, ani se nepohne.¹⁵ Nelekej se, až promluví, neboť to bude slovo o konci a bude se týkat základů země.¹⁶ Pro tuto řeč se budou chvět a kymáčet, protože vědí, že na konci má dojít k jejich přeměně.“¹⁷ Sotva jsem to vyslechl, povstal jsem a poslouchal. Uslyšel jsem hlas, jak mluví, a bylo to jako dunění proudících vod.¹⁸ Pravil: „Hle, blíží se dny, kdy přijdu soudit obyvatele země¹⁹ a kdy začnu vyslyšet ty, kdo zhoubně škodili svou nespravedlností, a kdy pomine pokoření Sijónu.“²⁰ To bude čas, kdy pečeť uzavře věk, který je před skončením. Pak učiním tato znamení: Budou rozevřeny knihy před tvářmi nebes a všichni je zároveň uvidí.²¹ A jednoróční děti budou moci mluvit a těhotné ženy budou rodit nedonošená nemluvíata ve třetím a čtvrtém měsíci, živá a skotačící.²² A osetá pole se náhle ukáží bez setby a plně stodoly budou nalezeny prázdné.²³ Ozve se břeskňý zvuk polnice a všichni, kdo jej uslyší, se budou děsit.²⁴ V oné době se stane, že přátelé napadnou své přátele v boji jako nepřátelé, až se celá země spolu se svými *obyvateli* vyděsí; a voda vytékající z pramenů se zarazí a po tři hodiny nebude proudit.

²⁵ Kdo zůstane ušetřen ode všeho toho, co jsem ti předpověděl, ten se zachrání a spatří ode mne spásu i konec vašeho věku.²⁶ Uvidí *to* ti lidé, kteří byli přijati, aniž okusili smrt a srdce obyvatel se změní a obrátí se k jinému smýšlení.²⁷ Neboť bude zničeno zlo a vymýcena lest.²⁸ Pokvete však víra a bude přemožena zkaženost, aby se ukázala pravda, jež zůstávala tak dlouho bez ovoce.“

²⁹ Zatímco ke mně *hlas* mluvil, stalo se, že jsem ponezáhlou začínal vidět toho, před nímž jsem stál.³⁰ On mi pak řekl toto: „Nuže, to jsou *tajemství* přicházející noci.“³¹ Kdybys znovu prosil a podruhé se postil sedm dní, vrátím se oznámit ti věci ještě větší než jsou tyto, a to v den, kdy *tě* uslyším.³² Vždyť tvůj hlas dolehl k Nejvyššímu. Mocný *Bůh* viděl tvou přímou a sledoval tvou počestnost, kterou ses vyznačoval od svého mládí.³³ Proto mě poslal, abych ti zjevil všechny tyto *věci* a abych ti vyřídil: Důvěřuj a neboj se.³⁴ V čase právě uplývající nespěchej přemýšlet o marnostech, abys pak nebyl uspěchaný, až nadejde čas poslední.“

TŘETÍ VIDĚNÍ

Boží stvořitelské dílo

³⁵ Po tom, co se toto *událo*, znovu jsem plakal a podobně *jako dřív* jsem se po sedm dní postil, abych dovršil tři týdny, které mi byly stanoveny.³⁶ Osmé noci pocítil jsem opět v srdci nepokoj a začal jsem mluvit před Nejvyšším.³⁷ Můj duch přímo žhnul a má duše *byla* velice stísněna.³⁸ Řekl jsem: „Hospodine, na počátku stvoření jsi vyřkl slovo. Prvního dne jsi pravil: »Budte nebe a země!«, a tvé slovo *vykonalo* dokonalé dílo.“³⁹ A byl tam tehdy duch a tma se rozprostírala kolem dokola; vládlo ticho, neboť zvuk lidského hlasu nebyl ještě *tebou stvořen*.⁴⁰ Tehdy jsi dal ze svých pokladnic vynést zářivé světlo, v němž by se ukázalo tvé dílo.⁴¹ A druhého dne jsi stvořil ducha nebeské klenby a přikázal jsi mu, aby vytvořil hráz mezi vodami, kdy jedna část by ustoupila nahoru a druhá zůstala dole.⁴² Třetího dne jsi přikázal vodám, aby se shromáždily na sedmé části země; *ostatních* šest částí jsi však vysušil a z nich některé podržel k tomu, aby se osévaly a obdělávaly ve tvé službě.⁴³ Sotva bylo tvé slovo vyřčeno, dílo se začalo uskutečňovat.⁴⁴ Urodilo se ihned nesmírné množství plodin nejrůznějšího druhu a rozličné chuti, i květin nejjemnějších barev a nepopsatelných vůní. To se událo třetího dne.⁴⁵ Čtvrtého dne jsi pak svým příkazem stvořil zářivé slunce, světlo měsíce a hvězdám jsi určil jejich místa.⁴⁶ Nařídils jim, aby sloužily člověku, který měl být teprve stvořen.⁴⁷ Pátého dne jsi pak poručil sedmé části, kde byla shromážděna voda, aby zplodila živočichy, ptactvo i ryby, a tak se stalo.⁴⁸ Voda, nemá a bez života, dala vzniknout živočichům, jak to bylo nařizeno Božím pokynem, a tak se dal národům důvod vypravovat o tvých *divech*.⁴⁹ Poté jsi vyčlenil dva živé tvory: prvnímu jsi dal jméno Henocho a druhému Leviatan v;⁵⁰ odloučil jsi jednoho od druhého, neboť sedmá část, kde byla shromážděna voda, je nemohla oba pojmout.⁵¹ Henochovi jsi dal k obývání jednu část, jež byla třetí den vysušena, *krajinu* tisíce hor.⁵² Leviatanovi jsi pak dal sedmou část, jež byla

^u Podle Jb 40,15 by měl být jmenován behemót.

^v H. livjátán (sr. Jb 40,25).

(23) Mt 24,31 1K 15,52 1Te 4,16 (25) Mk 13,13 (26) :Ez 36,26n (38nn) :Gn 1 (49) Jb 40,15.25 (56) Iz 40,15.17 (58) Ex 4,22

zalita vodou, a určil jsi ho k tomu, aby byl potravou, jak komu kdy rozhodneš.

⁵³ Šestého dne jsi pak nařídil zemi, aby pro tebe dala vzniknout dobytku i *divoké* zvěři a plazům. ⁵⁴ Po nich jsi stvořil Adama a ustanovil ho vládcem nade vším, co jsi stvořil. Od něho pocházíme my všichni, tvůj vyvolený lid. ⁵⁵ Ten celý *příběh stvoření* jsem před tebou vypověděl, Hospodine, protože tys řekl, že kvůli nám jsi stvořil svět ⁵⁶ a že ostatní pronárody zrozené z Adama nejsou ničím, neboť nejsou víc než slina, a přes svou početnost nepřevyšují kapku vytekou z nádoby. ⁵⁷ A přesto, Hospodine, tyto pronárody, které jsou pokládány za nic, nám *nyní* začaly vládnout a *nás* pohlcovat; ⁵⁸ my pak, tvůj lid, který jsi nazval svým prvorozeným, jednorozeným následovníkem, jsme jim vydáni všanc. ⁵⁹ Jestliže byl svět stvořen pro nás, proč nemůžeme mít svět ve své moci? Jak dlouho ještě tomu tak *bude*?

Těsná cesta do Města

7 ¹ Když jsem domluvil, byl ke mně poslán týž anděl, který za mnou přicházel v předešlých nocích. ² Řekl mi: „Povstaň, Ezdráši, a vyslechni zvěst, kterou jsem ti přišel vyřídít.“ ³ Odpověděl jsem: „Mluv, můj Bože.“ Pravil mi: „*Představ si* moře umístěné na rozlehlých prostorách, hluboké a nezměrné. ⁴ Avšak přístup k němu je úzký jako říční *soutěska*. ⁵ Pokud si někdo přeje dostat se k tomuto moři, aby si je prohlédl nebo aby je opanoval, nedosáhne jeho širých vod, neprojde-li *soutěskou*. ⁶ Anebo jinak; *představ si* město vystavěné v rovině, v němž je hojnost všeho, co si jen lze přát. ⁷ Ale jeho vstupní brána je úzká a stojí na srázu, po jehož pravé straně je oheň a po levé hluboká voda: ⁸ Vede tam jen ta jediná stezka vinoucí se mezi ohněm a vodou, ne širší, než aby jí mohl najednou projít jeden člověk. ⁹ Dostane-li se toto město některému člověku v dědictví, což by se *ten člověk* mohl ujmout svého odkazu jinak, než že projde tím nebezpečným průchodem?“

¹⁰ „*Je to tak, pane,*“ přitakal jsem, a on mi na to řekl: „Takový je i úděl Izraele. ¹¹ Vždyť pro něho jsem stvořil *tento* věk, ale když Adam přestoupil má ustanovení, stvoření bylo podrobena soudu za to, co se stalo. ¹² A tak se vchody do to-

(7,7) : Mt 7,14 (17) : Dt 8,1 (23) Ž 14,1 53,2 (28) 1Te 3,13 2Te 1,7;

hoto věku staly těsnými, strastiplnými a klopotnými; *je jich* málo a jsou zlé, plné nebezpečí a krutě doléhajícího strádání. ¹³ Vchody do většího *w* věku jsou zato široké a bezpečné, a nejsou ovoce nesmrtelnosti. ¹⁴ Pokud by tedy ti, kdo žijí, neprošli těmito soutěskami a prázdnotou, nikdy nebudou moci dostat, co je pro ně přichystáno. ¹⁵ Proč tě teď, Ezdráši, tolik děsí, že jako smrtelný musíš zemřít? ¹⁶ A proč svou mysl neobracíš k tomu, co přijde, spíše než k tomu, co je teď?“ ¹⁷ „Panovníku Hospodine“, řekl jsem, „svým Zákonem jsi ustanovil, že požehnáno bude spravedlivým, ale bezbožní že zahynou. ¹⁸ Spravedlivým proto není zatěžko vydržet tíseň *tohoto života*, neboť věří, že je po smrti čekají prostory bez hranic; kdo ovšem vedl bezbožný život, budou procházet těsnou cestou, aniž kdy dosáhnou *říše* volnosti.“

¹⁹ On pak pokračoval: „Není *lepšího* soudce nad Boha, nikdo nemá více rozumu než Nejvyšší. ²⁰ *Je lépe*, když mnozí teď žijící zhynou, než aby bylo pohrdáno Božím Zákonem, který jim byl ustanoven. ²¹ Vždyť Bůh přesně uložil *všem na svět* přicházejícím, jak si mají počínat, aby si zachovali život, a co dodržovat, aby je nestihl trest. ²² Mnozí se však nedali přesvědčit a odepřeli mu poslušnost. Zakládali si na svých prázdňích myšlenkách ²³ a strojili jen úskočné zločiny. Nadto říkali o Nejvyšším, že není, a jeho cesty neuznávali, ²⁴ jeho Zákonem pohrdali a jeho přísliby odmítali, v jeho přikázání nevěřili a jeho díla nekonali. ²⁵ A proto, Ezdráši, prázdnotu prázdňím a plnost plným!

Příchod Ježíšův

²⁶ Poslyš, přijde čas, kdy se objeví znamení, která jsem ti předpověděl, budete vidět nevěstu *x*, kterou dosud *nikdo* nespatriřil, a ukáže se *vám* země, dosud skrytá *zrakům*. ²⁷ Každý, kdo je oprostěn od předpověděných strastí, sám uzří mé podivuhodné skutky. ²⁸ Zjeví se můj syn Ježíš v spolu s těmi, kteří jsou jeho, a radovat se budou po čtyři sta let všichni, kdo přežijí. ²⁹ A na konci těch let zemře můj syn Kristus, jakož i všichni lidé, kteří budou dýchat. ³⁰ Svět se pak vrátí do svého někdejšího ticha na sedm dní, jako tomu bylo na počátku,

^w Syrská verze: budoucího; :: předešlého, K.

^x Syrská verze: + jako město; arménská: město.

^y Ostatní verze: mesiáš (apod.).

a nikdo nebude ponechán naživu. 31 Po sedmi dnech se probudí věk, který do té doby spal, a věk zkažený zhyne. 32 Země vydá ty, kdo v ní spí, a prach vydá ty, kdo v něm přebývají v mlčení; a zásobárny vydají zpět duše těch, kdo jim byli svěření. 33 Potom se zjeví Nejvyšší na soudné stoličce; tehdy bude konec všem strastem i shovívavosti z. 34 Zůstane pak pouze soud, pravda bude upevněna a víra zmohutní; 35 nastane účtování a veřejné vyplácení mzdy; skutky spravedlnosti budou zjevné a skutky nespravedlnosti už nebudou vládnout.“

Gehena a ráj

[36] a Objeví se jezero trápení a naproti němu místo pokoje; bude vidět pec geheny^b a na protější straně sladký ráj. [37] Tehdy promluví Nejvyšší k národům, které se probudí k životu: „Hle, už chápete, kdo je ten, koho jste zavrhl, komu jste odmítli sloužit a jehož příkázáními jste pohrdali? [38] Pohlédněte sem před sebe i tam naproti: zde je pokoj a útěcha, kdežto tam jen oheň a trápení.“ Toto jim ohlásí v den soudu.

[39] „Bude to den bez slunce, bez měsíce a hvězd; [40] nebudou ani mraky, ani hrom nebo blesky, ani vítr, voda nebo vzduch, ani tma, večer nebo jitra, [41] ani léto, jaro nebo zima, ani vedro, mráz nebo chlad, ani kroupy, déšť nebo rosa, [42] ani poledne, noc nebo svítání, ani záře, jas nebo světlo. Bude vyzařovat jen sláva Nejvyššího a v jejím světle budou moci všichni spatřit to, co je před nimi. [43] Jeho trvání bude stejné jako týdny let. [44] A takový je řád, který jsem stanovil pro svůj soud. Odhalil jsem to jedině tobě.“

[45] A já jsem odpověděl: „Řekl jsem to už a znovu to opakují: Blaze těm mezi námi žijícím, kdo plní, co jsi přikázal. [46] Ale pokud jde o ty, za které jsem se modlil, zdalipak se najde někdo z živých, kdo nikdy nehrěšil, a zdalipak se narodil ten, kdo nikdy neporušil tvá přikázání? [47] Vidím teď, že bude málo těch, kterým budoucí věk přinese potěšení, zato však trápení přinese mnohým. [48] Neboť v hrudi nám vyrostlo zlé srdce, které nás od něho odcizilo, zavedlo do zkázy a na cestu smrti, které nám otevřelo dokořán cesty záhuby a přivedlo nás daleko od života; a to se přihodilo ne malému množství, ale skoro všem, kdo byli stvořeni.“

[49] Anděl pravil: „Vyslechni mě a já ti dám další rady a ponaučení, co a jak má být. [50] Z tohoto důvodu Bůh stvořil ne jeden věk, ale dva. [51] Pokud pak jde o tvá slova, že spravedlivých není mnoho, ale málo, zatímco bezbožných je spousta, poslechni si k tomu toto: [52] Dejme tomu, že budeš mít jen maličko drahokamů; budeš si rozmnožovat jejich počet přidáním olova a hlíny?“ [53] „Kdepak,“ řekl jsem, „což by to někdo dělal?“ [54] A on pokračoval: „Pohleď na to z jiné stránky. Zepřej se země

^a Dosl. shromážděna bude shovívavost.

^b Vv. [36] až [105] jsou přeloženy ze staroslověnštiny; v latinském znění 4Ezd nejsou obsaženy.

^c Sr 2,29 pozn. i.

a ta ti dá odpověď; přístup k ní v pokoře a ona ti to poví. [55] Zkus jí říci: »Ty ze sebe vydáváš zlato, stříbro a měď, ale také železo, olovo a hlínu. [56] Stříbra je však více než zlata, mědi více než stříbra, železa více než mědi, olova více než železa a hlíny více než olova.« [57] Posuď sám, co je drahocenné a žádané; zda to, čeho je hojnost, anebo to, co je vzácností.“

[58] „Panovníku Hospodine,“ řekl jsem, „čeho se vyskytují spousty, to je horší, a co se objevuje zřídka, to je drahocennější.“ [59] Na to mi odpověděl: „Posuď tedy sám, co z toho plyne: Kdo vlastní něco, co se obtížněji získává, má větší důvod k radosti než vlastník toho, čeho je nadbytek. [60] Podobně to vypadá i se stvořením mnou zaslíbeným: Budu se radovat z těch nemnohých, kteří dosáhnou spásy, neboť oni upevnili vládu mé slávy a skrze ně také bylo oslaveno mé jméno. [61] Nebudu však truchlit pro množství zatracených: jsou to přece ti, kteří se už dnes podobají páře, kteří jsou jako oheň a dým. Vznítí se plamenem, rozžhaví se a zhasnou.“

[62] Zvolal jsem: „Ó, země, cos to přivedla na svět, jestliže lidský rozum vznikl z prachu stejně jako ostatní stvoření? [63] Bylo by bývalo lépe, kdyby se byl sám prach vůbec neobjevil, aby z něho nemohl vzniknout rozum. [64] Ale zatím rozum se vyvíjí spolu s námi a jsme jím trýznění; víme, že jsme odsouzeni k zániku. [65] Ať lidské pokolení nařká, a divoká zvířata ať se radují! Ať nařkají všichni, kdo se narodili z ženy, a ať se veselí čtvernožci a dobytek! [66] Neboť jim je mnohem lépe než nám; oni totiž nečekají na soud, a nemají ani vědomost o posmrtném trápení nebo blaženosti. [67] Co máme z toho, že budeme znovu žít, bude-li to život v krutém trápení? [68] Vždyť každý, kdo se narodil jako člověk, je prosycen bezbožnostmi, poznamenán hříchy a obtížen přestupky. [69] Nebylo by nám lépe, kdybychom se po smrti nemuseli dostavit k soudu?“

[70] Anděl odpověděl: „Dříve než Nejvyšší stvořil svět s Adamem a všemi, kdo z něho vzešli, připravil soud a to, co k němu patří. [71] Tvá vlastní slova, když jsi řekl, že moc rozumu roste s člověkem, dávají odpověď na tvou otázku. [72] Ti, kdo žijí na této zemi, se teď trápí, neboť páchali vědomě nepravostí, ačkoli mají rozum; přestože dostávali přikázání, neplnili je, a ačkoli byli stoupenci Zákona, Zákon, který obdrželi, porušovali. [73] Co potom mají říci na soudu, jakou dají odpověď v den poslední? [74] Věru, jak dlouho projevoval Nejvyšší svou trpělivost s obyvateli světa! Ne kvůli nim samým, ale kvůli věku, kterému určil teprve přijít.“

[75] Na to jsem řekl: „Našel-li jsem u tebe milost, pak svému služebníkoví ještě vysvětlí, co bude následovat. Zdali po smrti, až každý z nás vrátí svou duši, budeme setrvávat v pokoji, dokud nenaděje čas obnovy stvoření, anebo nám trápení začne ihned?“

[76] „Odhalím ti i to,“ odpověděl, „ale nepočítej se mezi ty, kteří pohrdali Zákonem, ani se nepřipojuj k těm, kdo mají být trápeni, [77] neboť poklad dobrých skutků máš uschován u Nejvyššího; nebude ti však zatím odevzdán, dokud nepřijdou poslední dny. [78] A nyní, co se týče smrti: Až vyjde od Nejvyššího ortel, kterým určí dobu, kdy má člověk zemřít, opustí duch tělo, aby se vrátil zpět k tomu, kdo jej dal, a především aby se poklonil slávě Nejvyššího.“

[79] Pokud jde o ty, kdo s opovržením zavrhlí cesty Nejvyššího a kdo pohrdali jeho Zákonem a nenáviděli všechny bohobojné, [80] tedy jejich duše nevejdou do obydleného domova, ale od toho okamžení začnou bloudit

v trápení, v neustálé lítosti a zármutku. A to bude mít sedm důvodů. [81] První za to, že pohrdli Zákonem Nejvyššího. [82] Druhý, že ztratili už poslední příležitost k dobrému pokání, aby si tak zachovali život. [83] Třetí, když uvidí odměnu připravenou pro ty, kdo jsou věrní příkazům Nejvyššího. [84] Čtvrtý, když zauvažují o trápení, které je na konci očekává. [85] Pátý, když uvidí, jak domov jiných *duší* ochraňují andělé v hlubokém tichu. [86] Šestý, když uvidí, že je očekává neprodlený přechod k trápení. [87] Sedmý důvod utrpení, který je pádnější než všechny ostatní, spočívá v tom, že se budou chvět rozrušením, propadnou zahanbení a budou se choulit strachem, až tváří v tvář pohlédnou na slávu Nejvyššího, vědomí si toho, jak hřešili proti Bohu za svého života a jaký soud je proto čeká posledního dne.

[88] Pokud jde o ty, kdo zachovávali cesty Nejvyššího, jejich úděl po rozloučení se smrtelným tělem bude následující: [89] V době přebývání v něm sloužili Nejvyššímu přes těžkosti a každou hodinu se vydávali v nebezpečí, jen aby zachovali do písmene Zákon daný jim zákonodárcem. [90] Jejich odměna bude proto takováto: [91] především spatří k své velké radosti slávu toho, který je k sobě přijímá, pak okusí pokoj o sedmi stupních blaženosti. [92] První je v tom, že po namáhavém boji zvítězili nad vrozeným sklonem ke zlu, jemuž se nepodařilo odvléci je z života do smrti. [93] Druhý stupeň: Jsou svědky zmatku, ve kterém neustále bloudí duše bezbožných, a vidí trest, který je čeká. [94] Třetí stupeň *blaženosti*: Radují se z osvědčení, jež jim vydal jejich Stvořitel, že totiž za života zachovávali Zákon jim svěřený. [95] Čtvrtý stupeň: Uvědomují si pokoj, z kterého se právě těší, shromáždění ve svých schránkách pod ochranou andělů v hlubokém tichu; a jsou si vědomí i oslavení, které je očekává v budoucím věku. [96] Pátý stupeň: Jásají, že právě unikli z porušitelného *světa*, aby se jim dostalo potěšení v budoucím věku; vidí navíc ono živoření plné těžkosti, z něhož byli vysvobozeni, a začínají pocítovat *volnost* prostoru, v němž budou blaženi a nesmrtelní. [97] Šestý stupeň: Bude jim odhaleno, že jejich tváře zazáří jako slunce, a že budou svítit jako hvězdy, nikdy neblednoucí ani nepomíjející. [98] Sedmý stupeň překonává vše dosud uvedené: Budou v důvěře jásat, bez zahanbení doufat a radovat se beze strachu, neboť spěchají uvidět tvář toho, kterému za života sloužili a od kterého se nyní dočkají odměny v oslavení.

[99] To, co jsem vám teď zvěstoval, je odměna přichystaná duším spravedlivých. Předtím jsem vyjmenoval způsoby utrpení, jimiž musí projít bez prodlení všichni hříšníci. [100] Nato jsem se zeptal: „Znamená to, že duším, po jejich rozloučení s tělem, bude dána příležitost, aby spatřily to, o čem jsi mi pověděl?“

[101] On mi řekl: „Po sedm dní budou mít možnost, aby v tomto čase spatřily to, o čem byla výše řeč; teprve potom se odeberou do svých posmrtných obydlí.“ [102] A já odvětil: „Našel-li jsem milost v tvých očích, pověz mi, svému služebníkov, ještě něco navíc. Budou moci vyprosit si v den soudu spravedliví ospravedlnění bezbožných anebo modlit se za ně k Nejvyššímu? [103] *Možou tak učinit* otcové za syny, synové za rodiče, bratři za bratry, příbuzní za své blízké, nebo přátelé za osoby jim drahé?“ [104] „Protože jsi našel milost v mých očích,“ odpověděl mi, „povím ti to. Den soudu je rozhodující a zjeví všem pečet pravdy. Podobně jako v tomto životě otec nemůže poslat syna ani syn otcu, anebo pán služebníka či přítel člověka jemu nejmilejšího, aby za něho myslel, spal, jedl nebo se místo

něho léčil, [105] tak také se nikdy nikdo nebude za nikoho přimlouvat, ale každý se v ten čas bude sám zodpovídat za své pravdy nebo lži.“

Soud bude neodvolatelný

36 [106] Namítl jsem: „*Cožpak* se Abraham jako první nemodlil za Sodomské, a pak i Mojžíš za *naše* otce, kteří zhřešili na poušti, 37 [107] a rovněž ti, co *přišli* po něm, neprosili *snad* za Izraele za dnů Achazových a Samuelových? 38 [108] *Což* se David nemodlil za postižené *morem* a Šalomoun za ty, kdo *přišli* do svatyně? 39 [109] *Vždyť* Eliáš se přimlouval za děšť pro lid a orodoval za mrtvého, aby byl vrácen životu, 40 [110] Chizkijáš pak prosil za lid za časů Sancheribových a mnoho dalších za mnohé jiné. 41 [111] Jestliže pokaždé v době, když se rozmohla zkaženost a vzrostla nespravedlnost, přimlouvali se spravedliví za *odpuštění* bezbožným, proč tomu nemůže být i v *době soudu*?“ 42 [112] *Anděl* mi dal tuto odpověď: „Přizakoučením tohoto času a počátkem nadcházejícího času netomný věk není koncem, *i když* v něm zůstává hojná *Boží* sláva; proto se silní modlili za slabé. 43 [113] Ale den soudu bude smrtelnosti; v něm pomine zkaženost, 44 [114] zmizí výstřednost vášní, vykořeněna bude nevěra, a naopak vyroste *naplno* spravedlnost a vzejde pravda. 45 [115] V den *soudu* proto nebude nikdo moci zachránit toho, kdo zahynul, ani potopit *toho*, kdo zvítězil.“

46 [116] Odpověděl jsem: „Toto je má první a poslední připomínka: Oč *by* bylo lépe, kdyby země nebyla nikdy vydala Adama, anebo když už se tak stalo, aby ho odvrátila od hříšného života. 47 [117] K čemu totiž bude lidem dobré žít nyní v ubohosti a před sebou nemít nic než trest, který je čeká po smrti? 48 [118] Cos to, Adame, učinil? Tvůj hřích nebyl totiž pouze tvým pádem, ale také naším, *nás všech*, kteří z tebe pocházíme. 49 [119] Prospěje nám snad nějak příslib nesmrtelnosti, jestliže jsme spáchali smrtelné hříchy? 50 [120] Anebo předpověď věčné naděje, jestliže jsme se dopustili nejhoršího a stali se prázdny?“ 51 [121] K čemu je nám vyhlídka na přebývání ve zdraví a bezpečí, jestliže jsme žili tak zkažený *život*? 52 [122] Sláva Nejvyššího bude chránit ty, kdo žili v čis-

[36[106]] Gn 18,16—33 Nu 21,7 [37[107]] Joz 7,7nn; 1S 12,23 [38[108]] 2S 24,17; 1Kr 8,22nn [39[109]] 1Kr 17,20n 18,36n [40[110]] 2Kr 19,15nn

totě; nám však, kdo jsme se chovali tak ničemně, *není pomoci*.^{53 [123]} Pomůže nám snad, zjeví-li se nám ráj se svými neporušitelnými plody, zdroj spokojenosti a uzdravení,^{54 [124]} jestliže my tam *nikdy* nevejdeme, neboť jsme žili v domovech *plných* zkaženosti?^{55 [125]} Tváře těch, kteří se chovali ukázněně, budou zářit jasněji než hvězdy, zato naše tváře *jsou* černější než temnoty.^{56 [126]} Vždyť za celý svůj život, prožitý v nepravostech, nás ani jednou nenapadlo myslet na utrpení, které nás čeká po smrti.“

^{57 [127]} *Anděl* odpověděl: „Tuhle myšlenku má mít každý člověk narozený na zemi zavčas *před sebou*,^{58 [128]} aby v případě porážky přijal utrpení, o kterém jsi mluvil, a v případě vítězství dostal odměnu, o které mluvím já.^{59 [129]} Vždyť to je ona cesta, o které *svého času* mluvil lidu Mojžíš, když nabádal: „Zvolte si život, abyste žili!“^{60 [130]} *Lidé* však neuvěřili ani jemu, ani prorokům po něm, a dokonce ani mně, když jsem k nim promlouval.^{61 [131]} Nad jejich zatracením se nebude nikdo rmoutit, zato bude radost nad spasením těch, kteří žili ve víře.^{62 [132]} „Vím, pane,“ řekl jsem, „že Nejvyšší je zván milosrdný, protože prokazuje milosrdenství těm, kteří ještě nedospěli k *onomu* věku.^{63 [133]} Smilovává se nad těmi, kdo činí pokání v *duchu* jeho Zákona.^{64 [134]} Je shovívavý, neboť má soucit s těmi, kteří zhřešili, vždyť jsou jeho.^{65 [135]} Je štědrý, neboť je připraven darovat, co je *od něho* žádáno.^{66 [136]} A je velmi milosrdný, neboť oplývá svým milosrdenstvím vůči všem přítomným, minulým i budoucím.^{67 [137]} Nebýt jeho milosrdenství, neustále se množícího, svět ani jeho obyvatelé by neměli naděje na život.^{68 [138]} On je také dobrotivý, neboť bez jeho velkodušnosti vůči těm, kdo spáchali nepravosti, ani jedna desetitisícina lidstva nemohla by být pro své nepravosti přivedena znovu k životu.^{69 [139]} Je i Soudce, vždyť kdyby neodpustil těm, kdo jsou opatrováni jeho slovem, a kdyby neprominul mnoho jejich přestupků, zbyli by z nescílného množství jen nemnozí.“

Bůh rozhoduje o svém stvoření

8 ¹ V odpověď mi *anděl* řekl: „Tento věk učinil Nejvyšší pro mnohé, ale onen budoucí jen pro nemnohé. ² Objasním ti to,

{50[120]} : 1Pt 1,3 {53[123]} Ez: 47,12 Zj 22,2 {59[129]} Dt 30,19

Ezdráš, na podobenství. Zeptáš-li se země, řekne ti, že poskytuje velmi mnoho hlíny k výrobě hliněného zboží, ale málo prachu, ze kterého se dá získat zlato. To platí i o skutečnosti přítomného věku.³ Mnozí jsou sice stvořeni, ale málo jich bude spaseno.“⁴ Řekl jsem: „Nuže, pij až do dna z *nádoby* rozumu, duše má, a nasyt se moudrostí.“⁵ Přišla jsi, abys naslouchala, ale chtěla jsi prorokovat. Je ti dána *krátká* lhůta k žití.⁶ Ó, Hospodine, kéž bys jen dovolil svému služebníkově, abych se ti přiblížil v modlitbě, a zasadil nám semeno do srdce a myslí, odkud by vzešlo ovoce, z něhož může vzejít život pro každého zhrěšivšího, který na sebe vezme břímě člověka.⁷ Vždyť jen ty jediný jsi *Bůh*, a my jsme výtvorem jediného pohybu tvých rukou, jak praví tvé slovo.⁸ Tělu, které se utvořilo v mateřském lůně, připravuješ údy *k obživě*. To co tvoříš, je udržováno v ohni a vodě; po devět měsíců dáváš svému stvoření tvar podle toho, co chceš z něho stvořit.⁹ To pak, co udržuje, i to, co je udržováno, zachováš obojí *v bezpečí*. A když se z mateřského lůna narodí, co v něm postupně dozrálo,¹⁰ na tvůj příkaz se mu dostává z těchto údů, to jest z prsů, výživa mléka, to jest plodu prsů.¹¹ Tak je po nějaký čas živeno to, co bylo porozeno, ale i potom o ně pečuješ podle svého milosrdenství.¹² Vychoval jsi to, aby poznalo tvou spravedlnost, vzdělals je ve svém Zákoně a tříbil svým rozumem.¹³ Je to tvé stvoření a tvé dílo, které můžeš podle své vůle zbavit života nebo mu život dát.¹⁴ Můžeš-li ale snadno zahubit, co bylo vytvořeno s takovými těžkostmi, bude jistě na tvůj příkaz snadné též zařídít, aby to bylo zachováno naživu.¹⁵ A nyní, Hospodine, mi dovol říci toto: Lidstvo jako celek znáš sám nejlépe, o tvůj lid však se chvějí bolesti; ¹⁶ je to tvé dědictví, kvůli kterému truchlím. Kvůli Izraeli mám zármutek a pro Jákoba cítím bolest.¹⁷ Proto se obracím s modlitbou k tobě a prosím za sebe i za ně; uvědomuji si totiž, jak hluboký je náš pád, *nás*, kteří obýváme zemi.¹⁸ A dobře vím, jak brzy bude následovat soud, který má přijít.¹⁹ Proto slyš můj hlas a vyslechni mou modlitbu, kterou se budu k tobě modlit.“

Ezdrášova modlitba

²⁰ *Zde* je počátek Ezdrášových slov, dříve než byl vzat *na nebesa*: „Hospodine, který dlíš ve věčnosti. Jsi ten, jehož oči

jsou pozdvíženy nad výšiny a *vidí* i nad vzduch, ²¹ jehož trůn je nad všechny představy a jehož sláva je nad naše chápání, u něhož stojí andělské zástupy s třesením, ²² neboť jejich služba probíhá ve víchru a ohni; jehož slovo je pravdivé a výroky mají trvalou platnost; ²³ jehož rozkazy jsou mocné a ustanovení strašná; jehož pohled vysouší propastné tůně; *jehož* rozhořčení roztavuje hory a *jehož* pravda trvá na věky ^c. ²⁴ Vyslyš modlitbu svého služebníka, nakloň své ucho k prosbám svého stvoření! ²⁵ Vždyť dokud žiji, chci mluvit, a dokud je mi dopřáno rozumět, chci odpovídat. ²⁶ Nehleď na poklesky svého lidu, ale *na ty*, kdo ti věrně slouží. ²⁷ Nehleď na snahy bezbožníků, ale *na ty*, kdo střežili tvou smlouvu a trpěli *za to*. ²⁸ Nemysli na ty, kdo před tvýma očima páchali nevěru, ale pamatuj na ty, kdo *se podřídili* tvé vůli a poznali bázeň *před tebou*. ²⁹ Ani nechtěj zahubit ty, kdo se chovali jako zvířata, ale povšimni si těch, kdo byli zářivým svědectvím tvému Zákonu. ³⁰ Ani se nehorší na ty, kdo jsou pokládáni za horší než dravá zvířata, ale projev lásku těm, kdo mají nezlomnou důvěru v tvou spravedlnost a slávu. ³¹ Neboť my i naši otcové jsme zesláblí takovými nemocemi, ty však pro nás hříšné budeš nazýván milosrdným. ³² Je-li tvým přáním slitovávát se nad námi, kteří se nemůžeme prokázat žádnými skutky spravedlnosti, pak budeš nazván milosrdným. ³³ Spravedliví totiž, kteří mají *u tebe* uloženy mnohé *dobré* skutky, obdrží za vlastní skutky odměnu. ³⁴ Vždyť co je člověk, aby ses na něho horšil? Anebo co je pokolení smrtelných, abys byl na ně tak rozhořčený? ³⁵ Vpravdě není totiž nikdo mezi narozenými, kdo by se neprovinil. ³⁶ Vždyť tím bude zvěstována tvá spravedlnost i tvá dobrota, Hospodine, když budeš milosrdný k těm, kdo nebudovali *svůj život* na dobrých skutcích.“

Jedni půjdou k zahynutí, druzí k životu

³⁷ Odpověděl mi: „Mnohé z toho, co jsi řekl, je správné, a leccos se tak i stane. ³⁸ Opravdu nebudu uvažovat *o tom*, co vytvořili hříšníci, ani *o jejich smrti*, soudu nebo zatracení,

^c Dosl. je dosvědčována.

(8,3) L 13,23 (7) Iz 45,11 60,21 (21) : Ž 104,4 Žd 1,4 (23) Mi 1,4
(35) Ř 3,10 (41) Mt 13,18nn (52) Zj 2,7 (53) : Zj 21,4 (58) : 4Ezd

³⁹ ale budu se těšit z toho, co učinili spravedliví, a budu též pamětliv *jejich* putování a záchrany i konečné odměny. ⁴⁰ Jak jsem tedy řekl, tak *to* i je. ⁴¹ Jako rolník seje do půdy mnohá semena a zasazuje množství sazenic, ale v určenou dobu nevezde všechno, co bylo zaseto, ani nezapustí kořeny všechno, co bylo zasazeno, tak i ti, kdo jsou zaseti ve světě, nebudou všichni zachráněni.“

⁴² Na to jsem odpověděl: „Nalezl-li jsem tvou milost, nech mě promluvit. ⁴³ Jako rolníkovi hyne semeno, nevezde-li nebo se mu nedostane včas tvého deště anebo bude-li zničeno množstvím deště, ⁴⁴ tak podobně *zahyne* i člověk, který byl uhněten tvýma rukama a vytvořen k tvému obrazu; protože ses připodobnil tomu, kvůli němuž jsi všechno stvořil, což ho připodobníš rolníkovu semenu? ⁴⁵ Nehněvej se na nás, ale ušetři svůj lid a smiluj se nad svým dědictvím. Ty se ale nad svým stvořením smilováváš.“

⁴⁶ Odpověděl mi: „Co je přítomné, *patří* přítomným, a co je budoucí, *náleží* budoucím. ⁴⁷ Neboť mnoho ti chybí, abys mohl milovat mé stvoření víc než já; vždyť jsem se i k tobě samotnému často přibližoval, ale k nespravedlivým nikdy. ⁴⁸ Avšak v tom jsi před Nejvyšším podivuhodný, ⁴⁹ poněvadž ses pokařil, jak se na tebe sluší, a nepronášel jsi o sobě chválu, abys byl co nejvíce oslavován mezi spravedlivými. ⁵⁰ Vzniknou proto mnohé strasti, a ubohými se stanou ti, kdo budou obývat svět na konci věku, neboť žili ve veliké pýše. ⁵¹ Ty ale myslí na sebe a hledej slávu sobě podobných. ⁵² Neboť vám je otevřen ráj, zasazen je strom života, připraven budoucí čas, přichystána je hojnost, vystavěno je město, zjednáno je odpočinek, dovršena je dobrota a moudrost přivedena k dokonalosti. ⁵³ Kořen zla je před vámi zapečetěn, slabost a nemoc jsou před vámi skryty, do podsvětí prchla zvrácenost *a upadla* v zapomenutí. ⁵⁴ Pominuly bolesti a nakonec se ukázal poklad nesmrtelnosti. ⁵⁵ Dále se už tedy nevyptávej, jak velké je množství těch, kteří jsou zatraceni. ⁵⁶ Neboť oni, když dostali svobodu, pohrdli Nejvyšším, pohrdali jeho Zákonem a opustili jeho cesty. ⁵⁷ Navíc pak pošlapali jeho spravedlivé; ⁵⁸ v koutku srdce si říkali, že není Boha, třebaže dobře věděli, že musí zemřít. ⁵⁹ Vždyť jako vás očekává *bláženost*, jak vám bylo předpověděno, tak jim jsou připraveny

7,23 (59) L 16,24

žízeň a muka. Ne proto, že by *Bůh* chtěl člověka zničit, ⁶⁰ ale proto, že sami ti, kdo byli stvořeni, poskvřnili jméno svého Stvořitele a byli nevděční *vůči* tomu, kdo jim vdechl život. ⁶¹ Proto se nyní blíží můj soud. ⁶² Tyto věci jsem neoznámil všem, jenom tobě a nemnoha tobě podobným.“

Odpověděl jsem: ⁶³ „Hle, nyní jsi mi, Hospodine, odhalil množství znamení, která chceš uskutečnit v posledních časech, ale nepověděl jsi mi, v které to bude době.“

Ohlášená znamení

9 ¹ *Anděl* mi řekl: „Pečlivě měř čas sám sobě: až uvidíš, že některá z předpověděných znamení již pominula, ² potom pochopíš, že nastává právě čas, kdy Nejvyšší začne soudit svět, který stvořil. ³ A až bude ve světě pozorováno zeměřesení a zmatek lidí ^d, ⁴ pak pochopíš, že to jsou ony *události*, které Nejvyšší předpověděl dávno před tebou, na samém počátku. ⁵ Neboť jako všechno, co je ve světě stvořeno, má jasně vyznačený jak počátek, tak i konec, ⁶ mají i časy Nejvyššího své počátky patrné v divcích a zázracích a své dovršení v projevených znameních. ⁷ A stane se, že každý, kdo bude zachráněn, kdo pro své skutky a pro osvědčení víry unikne *záhubě*, ⁸ bude ušetřen předpověděných nebezpečí a uzří mou spásu v mé zemi, v mých končinách, neboť jsem se *tam* posvětil od věků. ⁹ A tehdy budou litovat, kdo nyní zneužili mých cest, a v mukách budou trvale úpět ti, kdo jimi opovrhli. ¹⁰ Neboť ti mne nepoznali, ačkoli za života dosáhli *mých* dobrodiní, ¹¹ zošklivili si můj Zákon, když ještě měli svobodu ¹² a když jim ještě bylo otevřeno místo pro pokání, nejen že *to* nepochopili, ale *dokonce tím* opovrhli; ti *to* mají po smrti v trýzni poznat. ¹³ Ty už tedy nebuď více zvědavý, a *nechtěj vědět*, jak budou bezbožní trýzněni. Zato se zajímej, jakým způsobem budou zachráněni spravedliví; jim *patří* svět a trvá pro ně.“ ¹⁴ Odpověděl jsem: ¹⁵ „Znovu opakuji a budu opakovat, co jsem už dříve řekl: Více je zatracených než těch, kteří budou zachráněni, ¹⁶ podobně jako záplava je mnohem více než kapka.“

^d Etiopská verze: + a knížata budou bojovat mezi sebou.

Řekl mi: ¹⁷ „Jaké je pole, taková jsou i semena: a jaké květy, takové i štávy: jaký dělník, takové i dílo, jaký rolník, takové i hospodářství. Takový byl běh světa. ¹⁸ Když jsem vše připravoval pro ty, kteří *tu* jsou nyní, dříve než byl svět, který měli obývat, nikdo mi neodporoval. ¹⁹ Jako tehdy tak i nyní je totiž každý stvořen v tomto připraveném světě, v němž úroda nepřestává a Zákon je nevystižitelný, *ale* jejich mravy jsou zkaženy. ²⁰ Pozoroval jsem svět a hle: ocitl se v nebezpečí kvůli myšlenkám, které se v něm vyskytovaly. ²¹ Při tomto pohledu jsem je těžko mohl ušetřit. Zachránil jsem si jedno zrnko z hroznů a jednu sazenici z velkého porostu. ²² Ať tedy zahyne množství, které se bez příčiny narodilo, a zachrání se mé zrnko a má sazenice: stálo mě to přece velkou námahu, než jsem *to* vykonal.“

²³ Ty pak, *Ezdráš*, musíš vyčkat ještě jeden týden. V těch dnech se nebudeš postit. ²⁴ Půjdeš na pole plné květů, kde není postaven dům, a budeš jíst jenom polní květy, ale masa neokusíš a víno nebudeš pít; *budeš požívat* jenom květy ²⁵ a bez přestání se modlit k Nejvyššímu. Pak přijdu a budu s tebou znovu mluvit.“

ČTVRTÉ VIDĚNÍ

Hospodinův Zákon trvá

²⁶ Odešel jsem tedy, jak mi řekl, na pole, které se jmenuje Ardat. Sedl jsem si tam do květů, jedl jsem polní rostliny a *to* jídlo mě nasytilo. ²⁷ A po sedmi dnech se stalo, že jsem ležel na seně a mé nitro se znovu vzrušilo jako předtím. ²⁸ Má ústa se otevřela a já jsem začal mluvit před Nejvyšším těmito slovy: ²⁹ „Ó, Hospodine, ty ses viditelně zjevil nám i našim otcům na poušti, kde nikdo nechodí a kde se nic nerodí. Když vycházeli z Egypta, řekl jsi *jim*: ³⁰ »Poslouchej, Izraeli, co ti chci říci, slyš mě, símě Jákobovo. ³¹ Neboť hle, já do vás zasévám svůj Zákon, on ve vás vydá plod a vy jím navěky budete oslaveni.« ³² Avšak naši otcové, když Zákon přijali, nezachovávali *jej*, má zákonná ustanovení opomíjeli. Přesto ovoce Zákona se nestalo neplodné, ani totiž nemohlo, protože bylo tvé.

33 Ti pak, kdo *jej* přijali, zahynuli, protože neuhlídali, co do nich bylo zaseto. 34 Nuže obvyklý způsob je, že když země přijme semeno, moře pak loď nebo nějaká nádoba jídlo či nápoj, potom po odstranění toho, do čeho bylo *něco* zaseto nebo do čeho bylo *něco* vloženo, 35 odstraní se zároveň i to, co tam bylo zaseto nebo vloženo; tedy ty *věci*, které byly přijaty, jako přijaté už u nás nezůstávají. Ale nám se tak nestalo. 36 My, kdo jsme Zákon přijali, v hříchu jsme zahynuli, a i naše srdce, které mu podlehl, *zahynulo*. 37 Zákon však nezahynul, ale zůstal ve své platnosti.“

Ezdráš vidí plačící ženu

38 Zatímco jsem měl toto na srdci, očima jsem pohlédl dozadu a viděl na pravé straně ženu, pohrouženou v smutek, která velice hlasitě plakala a v duši se velmi rmoutila; měla roztržené šaty a na hlavě popel. 39 Nechal jsem tedy úvah, do kterých jsem byl ponořen, obrátil se k ní a řekl: 40 „Proč pláčeš a co tě v duši rmoutí?“ Řekla mi: 41 „Nech mne, můj pane, abych nad sebou plakala a dala průchod svému zármutku, neboť je mi velice hořko v duši a velmi jsem ponížena.“ 42 Řekl jsem jí: „Pověz mi, cos vytrpěla?“ A *ona* mi odpověděla: 43 „Byla jsem bezdětná, já, tvoje služebnice, a neporodila jsem, ač jsem byla třicet let provdána za muže. 44 Prosila jsem Nejvyššího každou hodinu, každý den po *celých* těchto třicet let, a to dnem i nocí. 45 Tak se stalo, že po třiceti letech mne, tvou služebnici, Bůh vyslyšel, slitoval se nad mým ponížením, povšiml si mého soužení a dal mi syna; velmi jsem se z něho těšila, já i můj muž a všichni naši sousedé, a velice jsme uctívali Mocného *Boha*. 46 Vychovala jsem ho s velkou námahou. 47 A když dospěl a přišel, že se ožení, chystala jsem den *svatebního* hodu.“

10 1 Ale stalo se, že když můj syn vešel do *manželské* ložnice, padl a zemřel. 2 Všichni jsme převrhli e svítilny a všichni moji spoluobčané povstali, aby mne utěšovali. Dovedla jsem být klidná až do noci druhého dne. 3 Ale když všichni ztichli a *přestali* mě utěšovat, aby mi dopřáli odpočinek, vstala jsem v noci a utekla. Přišla jsem, jak vidíš, na toto pole 4 a uvažuji,

^e Ke svatebním obřadům patřilo i rozsvěcování lamp (sr Mt 27,7n).

že se už nevrátím do města; zůstanu zde a *nebudu* jíst ani pít, ale bez přestání truchlit a postit se, dokud nezemřu.“

5 Vtom jsem přerušil sled myšlenek, kterými jsem se obíral, a hněvivě jsem jí odpověděl: 6 *Ty*, hloupá nade všechny ženy, což nevidíš zármutek našeho lidu a co se nám děje? 7 Že Sijón, matka nás všech, velmi truchlí, je velice ponížena a má veliký smutek? 8 Proto my všichni máme smutek a truchlíme, neboť jsme všichni zarmoucení. Ty pak jsi zarmoucena pro jediného syna? 9 Jen se zeptej země, a *ona* ti řekne, poněvadž *ona to* je, která má truchlit nad zkázou tolika těch, kteří se na ní zrodili. 10 A přijdou všichni od počátku z ní narození i jiní, a hle, téměř všichni kráčeji do záhuby a jejich počet je vymazán. 11 Kdo tedy má *právo* více truchlit, ne-li ta, která ztratila tak veliké množství? Anebo snad ty, která máš bolest *jen* pro jednoho? Říkáš-li mi: 12 „Můj pláč není podobný *pláči* země, neboť jsem ztratila plod svého života, který jsem porodila v starostech a v bolesti; 13 země však jde cestou země, a tak množství *lidí* na ní žijících odchází tak, jak přišlo“, pak já ti říkám: 14 „Jako ty jsi s námahou dala život, tak i země dává od počátku své plody člověku, který ji obdělává. 15 Nyní tedy zadrž svou bolest sama v sobě a statečně snášej události, které tě potkaly. 16 Přijmeš-li Boží řád jako spravedlivý a podřídíš-li se včas jeho rozhodnutím, dojdeš za to chvály. 17 Jdi tedy do města ke svému muži.“ 18 *Ona* řekla: „Neudělám *to*, do města se nevrátím, a *raději* tady zemřu.“

Pád a znovuvybudování města

19 Pokračoval jsem v rozmluvě s ní a řekl jsem: 20 „Nedělej, co říkáš, ale souhlas s *tim*, kdo tě přesvědčuje. Vždyť jaký je pád Sijónu! Najdi útěchu v bolesti Jeruzaléma. 21 Vidíš přece, že naše svatyně byla zpusťována, náš oltář je zničen a náš chrám zbořen, 22 naše harfa je strhána a chvalozpěv umlčen, naše jásání je zdušeno a světlo našeho svícnu zhašeno, schrána našeho svědectví vypleněna a naše posvátné předměty poskvrněny, jméno, které je nad námi vzýváno, téměř znesvěceno; naši urození zakusili potupu, naši kněží byli *zažiti* upálení a naši levité odvedeni do zajetí, naše panny byly zneuctěny a naše ženy znásilněny, naši spravedliví odvedeni,

(10,6) : Ga 4,24 (21) Ž 79 (25) Zj 21,9nn

naše děti zahubeny, naši jinoši se stali otroky a naši stateční učinění neschopnými *pro boj*.²³ A co je ze všeho nejhorší, že byl zbaven své slávy sám Sijón; byl totiž vydán do rukou těch, kdo nás nenávidí.²⁴ Ty proto setřes svůj veliký smutek a zapuď od sebe množství bolestí, aby ti opět byl Silný milostiv a Nejvyšší ti dopřál odpočinku a pokoje po tvých útrapách.“

²⁵ Zatímco jsem k ní mluvil, její tvář náhle zazářila, vzhled *se rozjasnil* a zrak se jí leskl, takže jsem se velmi bál *přiblížit se* k ní a přemýšlel jsem, co to znamená.²⁶ Znenadání vykřikla silným a strachuplným hlasem, až se jejím křikem zachvěla země. A spatřil jsem,²⁷ že se mi *tu* už nezjevuje žena, ale buduje se město a ukazuje se místo s velikými základy, i bál jsem se a hlasitě jsem zavolal:²⁸ „Kde je anděl Úriél, který ke mně přišel na počátku? To on způsobil, že má mysl byla tak velice otřesena; *ještě* skončím ve zkáze a má modlitba v hanlivé výtce.“

Anděl vysvětluje vidění

²⁹ Když jsem to říkal, hle, přišel ke mně *anděl* a uviděl mne,³⁰ jak ležím jako mrtvý se zmateným rozumem. Uchopil mou pravici, dodal mi útěchy, postavil mě na nohy a řekl:³¹ „Co je ti? Proč se zmátl tvůj rozum i smýšlení tvého srdce? Proč jsi zmaten?“ Řekl jsem:³² „Ty jsi mne opustil, ačkoli jsem jednal, jak jsi mi přikázal, a vyšel jsem na pole. A hle, viděl jsem a vidím, co nemohu vypovědět.“³³ A *on* mi řekl: „Stůj jako muž a já ti pomohu.“ Řekl jsem:³⁴ „Mluv, můj pane, *mluv* ke mně a neopouštěj mě, abych zbytečně nezemřel;³⁵ vždyť jsem viděl, co jsem neznal, a co neznám, slyším.³⁶ Nebo mne klame mysl a blouzní má duše?“³⁷ Proto tě prosím, abys svému služebníkovi vysvětlil, co se stalo.“ Odpověděl mi:³⁸ „Poslyš mě a já tě poučím a povím ti, čeho se bojíš. Nejvyšší ti odhalil mnohá tajemství.“³⁹ Viděl tvou přímou cestu, že se bez přestání rmoutíš pro svůj lid a velmi truchlíš kvůli Sijónu.⁴⁰ To je tedy smysl vidění, které se ti před chvílí ukázalo:⁴¹ Začal jsi těšit *tu*, kterou jsi viděl truchlit.⁴² Nyní však již nevidíš Ženu, ale zjevilo se ti město, které *má* být postaveno.⁴³ A takový je výklad příběhu jejího syna:⁴⁴ Žena, kterou jsi viděl a která s tebou mluvila, to je Sijón, který nyní

^s Podle syrské verze; v latině: velmi jsem se jí zděsil (> K).

spatříš jako vybudované město.⁴⁵ A když ti řekla, že byla třicet let neplodná, to *proto*, že se po třicet let v něm nepřinášela obět.⁴⁶ Po třiceti letech však Šalomoun vybudoval město a přinesl oběti: tehdy neplodná porodila syna.⁴⁷ Dále ti řekla, že ho vychovala s námahou, to bylo *vaše* přebývání v Jeruzalémě.⁴⁸ Pak ti řekla, že její syn, když vcházel do své ložnice, zemřel; tato událost znamenala, že nastala zkáza Jeruzaléma.⁴⁹ A hle, viděls její podobu. Poněvadž truchlila pro syna, začal jsi ji utěšovat; nuže, to, co se stalo, ti bylo nutno odhalit.⁵⁰ Nejvyšší nyní vidí, jak jsi v duši zarmoucen a jak celým srdcem pro něj^h trpíš, *proto* ti ukázal jasnost jeho slávy a krásu jeho půvabu.⁵¹ Vždyť proto jsem ti řekl, abys zůstal na poli, kde není postaven *ani* dům.⁵² Věděl jsem totiž, že ti Nejvyšší začíná zjevovat tyto věci.⁵³ *Právě* proto jsem ti řekl, abys přišel na pozemek, kde není základ *žádné* stavby,⁵⁴ neboť na místě, kde se začínalo ukazovat město Nejvyššího, se nemohlo udržet dílo lidské stavby.

⁵⁵ Ty se tedy neboj a tvé srdce ať se neleká, ale vejdi a pohleď na nádheru a velikost stavby, pokud jsi schopen vidět svými očima,⁵⁶ a potom uslyšíš, pokud budeš moci slyšet svými ušima.⁵⁷ Neboť jsi blahoslavený před mnohými a povolán od Nejvyššího jako málokterý.⁵⁸ Zitřejší noci zůstaneš zde⁵⁹ a Nejvyšší ti ukáže vidění posledních věcí, které Nejvyšší učiní těm, kdo budou obývat zemi v posledních dnech.“⁶⁰ I spal jsem oné noci a i další *noci*, jak mi uložil.

PÁTÉ VIDĚNÍ

Tříhlavý orel vystupuje z moře

11 ¹ Měl jsem sen: Hle, z moře vystupoval orel, který měl dvanáct pernatých křídel a tři hlavy.² A viděl jsem, jak rozprostíral křídla po celé zemi, a všechny nebeské větry se shromažďovaly a vály na něj.³ Viděl jsem *dále*, jak *na místě* jeho perutí vznikaly jiné perutě a ty se měnily v křídélka drobná a maláⁱ.⁴ Jeho hlavy byly v klidu, i prostřední hlava, větší

^h Pro Sijón a Jeruzalém.

ⁱ Týká se vznikání a zanikání různých království světa (sr k. 12).

než druhé dvě, byla s nimi v klidu. ⁵A co vidím? Hle, orel letěl na svých perutích a kraloval zemi i těm, kdo ji obývají. ⁶Viděl jsem, že mu bylo podřízeno všechno pod nebem, a nikdo mu neodporoval, ani jediný tvor žijící na zemi. ⁷Viděl jsem a hle, orel se zvedl na svých drápech a promluvil ke svým perutím: ⁸„Nebděte všechny současně, spěte každá na svém místě a bděte, až přijde váš čas. ⁹Hlavy však ať jsou zachovány až do posledka.“ ¹⁰A viděl jsem, že hlas nevycházel z jeho hlav, ale ze středu jeho těla. ¹¹Počítal jsem jeho druhé perutě, a bylo jich osm.

¹²A viděl jsem, jak z pravé strany povstala jedna peruť a kralovala nad celou zemí. ¹³A pak se stalo, že skončilo její kralování a její místo už nebylo vidět; a povstala následující peruť a kralovala; panovala po dlouhý čas. ¹⁴Ale nastal konec i jejího kralování a nebylo jí vidět *stejně* jako předchozí. ¹⁵A hle, byl k ní poslán hlas a řekl: ¹⁶„Slyš, ty, která jsi takový čas ovládala zemi. To ti zvěstuji dříve, než zanikneš. ¹⁷Nikdo po tobě nebude vládnout tak dlouho jako ty, nikdo nedosáhne ani polovinu *doby tvého panování*.“ ¹⁸A zvedla se třetí peruť a držela vládu tak jako ty dřívější, pak zanikla i ona. ¹⁹A tak se dělo všem ostatním, že postupně kralovaly a po skončení *své vlády* se už neobjevily.

²⁰A viděl jsem, že *když přišel jejich čas*, zdvihly se i další perutě po pravé straně, aby se chopily vlády; některé z nich se *ji vskutku* zmocnily, ale vzápětí zanikaly. ²¹Některé z nich se zvedaly, ale vlády se nechopily. ²²Potom jsem viděl, hle, už se neobjevilo dvanáct perutí ani dvě křídélka; ²³na orlově těle zbyly jen dvě nehybné hlavy *po stranách* a šest křídélek. ²⁴A viděl jsem, že se od šesti křídélek oddělila dvě a zůstala pod hlavou, která byla na pravé straně. Čtyři pak zůstala na svém místě. ²⁵Dále jsem viděl, jak spodní křídla se chtěla pozdvihnout a zmocnit se vlády. ²⁶Viděl jsem, že se jedno pozdvihlo, ale vzápětí zmizelo. ²⁷I druhý, rychlejší *pár* křídel zmizel. ²⁸A viděl jsem, hle, i dvě poslední zbylá křídla pomýšlela na vládu. ²⁹Ale zatím, co to zamýšlela, hle, prostřední nehybná hlava, totiž ta největší, se probudila. ³⁰A viděl jsem, že se dvě hlavy spojily. ³¹A hle, prostřední hlava, spolu s druhými, se obrátila a sežrala obě spodní, kralování dychtivá křídla. ³²Tato hlava pak předěsila celou zemi a těm, kdo ji obývají, vládla s mnohým útliskem, a měla větší moc nad světem, než dříve všechna křídla. ³³Ale potom jsem viděl a

hle, prostřední hlava tu náhle nebyla, a bylo to *stejně* jako předtím s křídly. ³⁴Zůstaly pak dvě hlavy, které samy podobně kralovaly zemi a těm, kdo ji obývají. ³⁵Vtom jsem viděl, jak hlava z pravé strany pohltila *hlavu* levou. ³⁶A slyšel jsem hlas, který mi říkal: „Pohleď před sebe a pozoruj, co vidíš.“

Rozzuřený lev z lesa

³⁷Viděl jsem a hle, jako by rozzuřený lev řval z lesa; a viděl jsem, že mluvil k orlovi lidským hlasem: ³⁸„Ty, poslyš, budu k tobě mluvit. Nejvyšší ti říká: ³⁹»Což to nejsi ty, kdo zbyl ze čtyř zvířat i, která jsem ustanovil, aby kralovala v mém světě a aby skrze ně přišel konec jejich časů? ⁴⁰Přišel jsi jako čtvrtý, přemohl jsi všechna zvířata, která pominula, mocí jsi držel svět ve veliké hrůze a celý okrsek *země* v nejhorším trápení, se lstí jsi obýval zemský okrsek po tolik času. ⁴¹A soudil jsi zemi nespravedlivě. ⁴²Utiskoval jsi mírné a tichým jsi ubližoval, miloval jsi lháře, bořil obydlí těch, kdo přinášeli užitek, a strhával hradby těch, kdo ti neškodili.« ⁴³Tvé postupné chování vystoupilo k Nejvyššímu a tvá pýcha k Silnému. ⁴⁴I shlédl Nejvyšší na časy tyranské *zvůle* a hle, jsou ukončeny a tvé zločiny jsou naplněny. ⁴⁵Proto se už neobjevíš, orle, ani tvoje hrozné perutě, ani tvá strašná křídla, ani tvé zlovlné hlavy, ani tvé ničemné drápy, ani tvé darebné tělo, ⁴⁶aby se celá země zotavila a osvobozená od tvé moci se vrátila a doufala v soud a milosrdenství toho, kdo ji učinil.“

12

¹Zatímco lev říkal tato slova orlovi, stalo se a viděl jsem, ²hle, hlava, která zbyla, už nebyla, ani ona čtyři křídla, která k ní přešla a povstala, aby panovala; jejich království bylo nuzné a plné vřavy. ³Viděl jsem, že zanikla, ano celé orlovo tělo vzplanulo a země se velmi zhrozila. Procitl jsem pro zmatek a pohnutí myslí i z velkého strachu a řekl jsem svému duchu: ⁴„Hle, to tys mi to způsobil, protože pátráš po cestách Nejvyššího.“ ⁵Ještě jsem unaven v duši a můj duch je velmi zemdený, není ve mně ani troška síly po *tom* velkém strachu, tak jsem se bál této noci. ⁶Nyní se tedy budu modlit k Nejvyššímu, aby mne posiloval až do konce.

Výklad vidění

7 Řekl jsem: „Panovníku, Hospodine, nalezl-li jsem milost před tvými očima a byl-li jsem u tebe před mnohými ospravedlněn a jestliže má prosba došla vskutku před tvou tvář, 8 posilni mne a mně, svému služebníku, sděl výklad a smysl podrobností tohoto hrozného vidění, abys opravdu potěšil mou duši. 9 Vždyť jsi mne uznal za hodna toho, abych viděl poslední věci časů.“

10 „Toto je výklad tvého vidění“, řekl mi anděl. 11 „Orel, kterého jsi viděl vystupovat z moře, je tím královstvím, které se ukázalo ve vidění tvému bratru Danielovi. 12 Nebylo mu však vyloženo, proto je nyní vykládám tobě. 13 Hle, přicházejí dny a povstane království na zemi a bude z něho větší strach než ze všech říší, které kdy byly před ním. 14 Bude v něm vládnout postupně dvanáct králů. 15 Druhý panovník se udrží na trůně delší dobu než ostatní z těch dvanácti. 16 To je výklad dvanácti křídel, která jsi viděl. 17 A tento jest výklad hlasu, který mluvil a který jsi slyšel, který však nevycházel z jeho hlav, ale ze středu jeho těla: 18 Po čase vyvstanou v tomto království nemalé spory a bude mu hrozit, že se rozpadne; ještě však nepadne, ale bude uspořádáno jako na počátku. 19 A že jsi viděl osm spodních křídel souvisejících s jeho perutěmi, 20 toho výklad je tento: Povstane v něm osm králů, doba jejich panování bude krátká a roky kvapné a dva z nich vzápětí zemřou. 21 Když se ale království přiblíží k polovině svého trvání, v onom čase budou zachováni čtyři králové, dokud se nepřiblíží čas orlova konce; dva však budou zachováni pro konec. 22 A že jsi viděl tři nehybné hlavy, 23 toho výklad je tento: V posledním období vzbudí Nejvyšší tři království, povolá do nich mnohá jiná a budou ovládat zemi 24 i ty, kdo ji obývají, s větším útlakem, než všechna království před nimi; proto jsou nazvána hlavami orla. 25 Jejich králové totiž to budou, kdo dovrší jeho bezbožnosti a uzavřou jeho poslední věci. 26 A poněvadž jsi spatřil větší hlavu, kterou pak už nebylo vidět, zde je toho výklad: Jeden z nich zemře na svém lůžku, přesto však s mukami. 27 Ostatní dva, kteří zůstali, pohltí meč. 28 Meč prvního pohltí toho, kdo je s ním, ale i ten sám padne nakonec mečem. 29 Viděl jsi dvě spodní křídla

(12,11) : Da 7 (32) Zj 5,5 (42) : 2Pt 1,19 (45) : 1Kr 19,4

zvedající se nad hlavu, která je na pravé straně; 30 zde je výklad: To jsou ti, které Nejvyšší zachoval do orlova konce, je to království plné bídy a zmatku. 31 Jelikož jsi viděl i lva, jak se probouzí a vychází z lesa, jak řve a mluví k orlovi a usvědčuje ho z jeho nespravedlnosti, zde je výklad: 32 To je vizhrk, který přichystal Nejvyšší nakonec na ně a na jejich bezbožnosti; tak je usvědčí a pohodí před nimi, co rozsápali. 33 Neboť je živé postaví před soud, a jakmile je usvědčí, ihned na ně udeří. 34 Zbytek mého lidu pak vysvobodí z bídy, ty, kteří byli zachráněni v mé krajině, bude těšit, dokud nepřijde konec, den soudu, o kterém jsem ti říkal od počátku. 35 To je sen, který jsi viděl, a takový je jeho výklad. 36 Ty jediný jsi byl hoden znát toto tajemství Nejvyššího. 37 Napiš proto vše, co jsi viděl, do knihy a ulož ji na skrytém místě. 38 A pouč o tom moudré ze svého lidu, o jejichž srdcích víš, že pochopí a zachovají tato tajemství. 39 Ty pak zde ještě vydrž dalších sedm dní, abys uviděl to, o čem Nejvyšší usoudil, že ti ukáže.“ 40 A odešel ode mne.

Ezdráš povzbuzuje lid

Stalo se pak, když se všechen lid doslechl, že přešlo sedm dní, a já se nevrátil do města, že se shromáždili všichni, od nejmenšího až po největšího. Přišli ke mně a řekli mi: 41 „Cím jsme se proti tobě prohřešili a co jsme ti nespravedlivého učinili, žes nás opustil a usadil se na tomto místě? 42 Vždyť ty jediný nám zbýváš ze všech lidí jako hrozen z vinice a jako svítlna na temném místě a jako přístav a loď zachráněná před bouří. 43 Či snad není dost zlých věcí, které se nás dotýkají? 44 Jestliže bys tedy ty nás opustil, oč by nám bylo lépe, kdybychom uhořeli i my zároveň s požárem Sijónu? 45 Vždyť nejsme lepší než ti, kteří tam zahynuli.“ A plakali velmi hlasitě. Odpověděl jsem jim slovy: 46 „Důvěřuj, Izraeli, a nermuť se, jáobův dome. 47 Neboť před Nejvyšším je na vás pamatováno a Silný na vás ve zkoušce nezapomněl. 48 Vždyť já jsem vás nepustil, ani jsem od vás neodešel, ale přišel jsem na toto místo, abych prosil za zpusťšený Sijón a hledal milosrdenství kvůli vaší zhanobené svatyni. 49 A teď jděte každý do svého domu a já k vám po těchto dnech přijdu.“ 50 Lid odešel do města,

* Syrská verze hovoří o Pomazaném ze semene Davidova.

jak jsem mu řekl. ⁵¹ Já jsem pak seděl na poli sedm dní, jak mi přikázal; jedl jsem pouze plodiny pole, mé jídlo se v těch dnech skládalo z bylin.

ŠESTÉ VIDĚNÍ

Člověk vystupuje z moře a přemáhá nepřátele

13 ¹ Po sedmi dnech se stalo, že jsem měl v noci sen. ² Hle, na moři se zdvihl vítr, až rozbouřil všechny jeho vlny. ³ A tu jsem viděl, jak onen člověk mohutní a přichází s nespočtenými zástupy nebe. Kam obrátil svou tvář, když se rozhlížel, zatřásl se všechno, co bylo pod ním. ⁴ A pokaždé, když vyšel hlas z jeho úst, vzplanuli všichni, kteří ten hlas slyšeli, jako ztichne země, když ji zasáhne oheň. ⁵ Viděl jsem potom, jak se nespočetné množství lidí shromáždilo ze čtyř světových stran, aby přemohli toho člověka, který vystupoval z moře¹. ⁶ Viděl jsem dále, jak si navršil velikou horu a vznesl se na ni. ⁷ Já pak jsem se snažil uvidět krajinu nebo místo, odkud byla ona hora vydolována, ale nemohl jsem. ⁸ Potom jsem viděl, jak se všichni shromáždili proti němu, aby jej přemohli; velice se báli, přesto však se odvážili začít boj. ⁹ A hle, když viděl útočit blížící se množství, nepozdvihl svou ruku, ve které nadržel kopí ani jiný válečný nástroj, ale — jak jsem viděl — ¹⁰ toliko vypustil z úst jakoby ohnivý vítr; ze rtů mu vyšlehl plamenný dech a jazykem vypouštěl jiskry a bouři, až se to všechno dohromady smíchalo, tento ohnivý vítr a plamenný dech i množství bouře. ¹¹ To vše spadlo najednou na to množství lidí připravené k boji a všechny spálilo, a v tu chvíli nezbylo z onoho nespočetného množství nic než jenom prach a zápach kouře; když jsem to uviděl, pojala mne hrůza.

¹ Moře symbolizuje chaos a protibožskou vzpouru. Jinak než orel v 11,1, zplodenec a představitel chaotického stavu světa, přichází 'člověk' (novozákonně Syn člověka, Mt 25,31) s nebeským zástupy (v. 3), aby každý odboj přemohl.

[13,1] : Da 7,2 (30) : L 21,26 (31) Iz 19,2 Mt 24,7 (32) Mt 24,30

Shromáždění věrných

¹² Potom jsem viděl toho člověka, jak sestupuje z hory a volá k sobě jiné zástupy, mírumilovné; ¹³ přistupovaly k němu podoby četných lidí, někteří z nich se radovali, někteří truchlili; někteří byli spoutáni, jiní přiváděli některé z těch, kdo měli být obětováni. Byl jsem ochromen z té veliké hrůzy. Když jsem se probral z mrákot, řekl jsem:

¹⁴ „Tys hned zprvu ukázal svému služebníkovvi tyto podivuhodné věci a pokládal jsi mne za hodného, abys přijal mou prosbu. ¹⁵ Nyní mi ještě podej výklad onoho snu. ¹⁶ Jak se v duchu domnívám, běda těm, kteří budou do těch dnů ponechání *naživu*, a ještě více běda těm, kteří *naživu* ponechání nebudou. ¹⁷ Kteří nebudou ponechání, budou truchlit. ¹⁸ Teď rozumím, co je uloženo pro poslední dny: Půjdou jim vstříc oni i ti, kteří jsou ponechání. ¹⁹ Neboť proto přišli do velkých nebezpečí a soužení, jak ukazují tyto sny. ²⁰ Přece však je snazší být v nebezpečí a k tomuto dni přijít, než přejít světem jako mrak a *teprve* potom vidět, co se stane v posledním čase.“

Ezdrášovi odhalen smysl vidění

• Odpověděl mi: ²¹ „Podám ti výklad toho vidění. Odhalím ti věci, o kterých jsi mluvil. ²² Co se týče těch, kteří jsou ponechání, výklad je takový: ²³ Kdo si dá pozor na nebezpečí v onom čase, ten se mu vyhne; kdo upadl do nebezpečí, jsou ti, kdo mají dobré skutky a víru v Nejsilnějšího. ²⁴ Věz tedy, že blaženější jsou ti, kdo byli ponechání *naživu*, než ti, kdo zemřeli. ²⁵ Toto jsou výklady vidění, ve kterém jsi viděl muže vystupujícího z hlubin moře; ²⁶ to je on, koho Nejvyšší uchovává po mnohé časy, aby sám osvobodil své stvoření: on bude též rozhodovat o těch, kteří zůstanou ponechání *mezi živými*. ²⁷ Co se týče dechu z jeho úst, *naplněném* ohněm a bouří, že ²⁸ v mžiku zničil množství, které ho přišlo přemoci, aniž držel kopí nebo jinou zbraň, poslyš tento výklad: ²⁹ Hle, blíží se dny, kdy začne Nejvyšší vysvobozovat ty, kdo jsou na zemi m. ³⁰ *Tehdy* strachem budou zmírat ti, kdo obývají zemi. ³¹ Jedni

^m S podobnými představami se setkáváme i v evangeliích [sr L 21,7—28].

se budou stavět proti druhým, město proti městu, místo proti místu a národ proti národu, království proti království. ³² Až se tyto věci stanou, nastanou znamení, jež jsem ti ve vidění předem ukázal. Tehdy se zjeví můj Syn, kterého jsi viděl jako muže vystupujícího z moře. ³³ A tehdy, až všechny pronárody uslyší jeho hlas, každý ve své zemi zanechá války, kterou vede s druhým. ³⁴ A shromáždí se na jedno místo nesčíslné množství, jako bylo těch, kteří chtěli přijít ho přemoci. ³⁵ On pak bude stát na vrcholu hory Sijón ³⁶ a Sijón se objeví a ukáže se všem připravený a vybudovaný, jako jsi viděl horu, jež byla navržena bez pomoci rukou. ³⁷ Můj Syn pak potrestá pronárody, které proti němu vytáhly, za jejich bezbožnosti. Ty je zachvátí jako bouře. Pro své zlé smýšlení budou samy vydány trýzni ³⁸ podobné plameni. Bez námahy je zničí svým Zákonem, který se podobá ohni. ³⁹ Co se týče vidění, kdy shromáždil kolem sebe jiné zástupy, mírumilovné, výklad je takový: ⁴⁰ To je deset kmenů, které byly ze své země odvedeny do zajetí ve dnech krále Hóseyⁿ, kterého odvedl jako zajatce Šalmaneser, král Asyřanů; převedl je přes Řekuⁿ, aby se dostaly do jiné země. ⁴¹ Avšak oni se sami uradili, že opustí společenství pronárodů, a odešli do vzdálenější krajiny, kde nikdy nebydlelo žádná lidské pokolení. ⁴² Odešli, aby i tam zachovávali svá zákonná ustanovení, která ve své zemi už nezachovávali. ⁴³ Šli přes Eufrat říčními soutěskami. ⁴⁴ Tehdy jim Nejvyšší učinil znamení a zastavil prameny Řeky, dokud ji nepřešli. ⁴⁵ Vždyť jejich putování touto zemí bylo dlouhé, cesta trvala jeden a půl roku: ta krajina se totiž nazývá Arsaret. ⁴⁶ Bydleli tam až do poslední doby. I nyní, až budou zase přicházet, ⁴⁷ zastaví Nejvyšší znovu prameny Řeky, aby ji mohli přebrodit. Proto jsi viděl pokojně přicházející zástupy. ⁴⁸ Ti však, kteří z tvého lidu byli ponecháni, se teď nacházejí na mém území. ⁴⁹ Až započne zkáza množství těch pronárodů, které se shromáždily, ochrání ty, kdo zbyli z jeho lidu. ⁵⁰ A tehdy se jim ukáže mnoho, přemnoho strašných jevů. ⁵¹ A já jsem řekl: „Panovníku, Hospodine, to mi vylož, proč jsem měl vidění muže vystupujícího z hlubin moře.“ Odpověděl mi: ⁵² „Jako nikdy nebudeš moci prozkoumat ani se dozvědět, co je

ⁿ Latinsky Osee :: Jóšijáše, syrská verze; sr 2Kr 17,1—6.

ⁿ Míneň Eufrat.

skryto v hlubokosti moře, tak nikomu na zemi nebude dáno vidět mého Syna, ani ty, kdo jsou s ním, leč až přijde jeho den. ⁵³ Toto je výklad snu, který jsi měl; pro něj jsi teď byl ty sám osvícen. ⁵⁴ Opustil jsi totiž svůj zákon, aby ses věnoval mému a vyhledával jej. ⁵⁵ Vždyť jsi svůj život uspořádal v moudrosti a svou rozvahu jsi nazval matkou. ⁵⁶ A proto jsem ti ukázal, že je odměna u Nejvyššího. Po dalších třech dnech promluví k tobě o jiných věcech a vyložím ti věci závažné a podivuhodné.“

⁵⁷ Odešel jsem tedy a odebral se na pole, kde jsem velmi oslavoval a chválil Nejvyššího za podivuhodné věci, které učinil ve svém čase, ⁵⁸ i za to, že řídí vše, co v různých dobách přichází; seděl jsem tam po tři dny.

SEDMÉ VIDĚNÍ

Příkaz k sepsání knih

14 Třetího dne, když jsem seděl pod dubem, stalo se, ² že náhle vyšel hlas z ostružiníku a oslovil mě: „Ezdráš, Ezdráš!“ Řekl jsem: „Zde jsem, Pane,“ a povstal jsem. Řekl mi potom: ³ „Zjevil jsem se uprostřed keře a promluvil k Mojžíšovi, když můj lid otročil v Egyptě; ⁴ poslal jsem ho, a svůj lid jsem vyvedl z Egypta a přivedl na horu Sínaj a zdržel jej u sebe mnoho dní. ⁵ Vysvětlil jsem mu mnoho podivuhodných věcí a seznámil ho s tajemstvím časů i jejich konce; také jsem mu toto uložil: ⁶ »Tato slova budeš veřejně zvěstovat, a tato naopak skryješ.« ⁷ A tobě teď pravím, ⁸ abys znamení, která jsem ti ukázal, a sny, které jsi měl, i výklady, které jsi ode mne slyšel, uložil ve svém srdci. ⁹ Neboť budeš oddělen ode všech lidí a potom, až skončí časy, budeš přiveden do mé rady spolu s těmi, kdo jsou ti podobní. ¹⁰ Svět zahubil své mládí a blíží se věk stárnutí. ¹¹ Věk je totiž rozdělen na dvanáct částí a přešla jeho desátá a polovina částí jedenácté. ¹² Zůstávají už jen jeho zbytky, ty po polovině jedenácté části. ¹³ Uspořádej teď svůj dům, pokárej svůj lid a potěš jeho ponížené, zřekni

se již porušitelnosti¹⁴ a zažeh od sebe smrtelné myšlenky, odvrhni od sebe lidská břemena, zbav se mdloby své přirozenosti, odsuň stranou tíhu svých starostí a pospěš přesídlit z těchto časů.¹⁵ Co jsi totiž viděl nyní, že se událo zlého, v budoucnu stane se ještě horším.¹⁶ Neboť oč bude svět slabší svým stářím, o to více se rozmnoží zlo, které zachvátí obyvatele země.¹⁷ Ještě více se totiž vzdálí pravda a přiblíží se lež. Již spěchá vidění, které jsi měl, aby tu už bylo.“¹⁸ Odpověděl jsem těmito slovy: „Hospodine,¹⁹ ano, já odejdu, jak jsi mi přikázal, a pokárám přítomný lid. Ale *ty*, kteří se po nich narodí, kdo *ty* pokárá? ²⁰ Svět je položený v temnotách a kdo jej obývají, jsou bez světla. ²¹ Protože tvůj Zákon je spálen^o, nikdo neví, cos už vykonal a která díla teprve začneš. ²² Jestliže jsem u tebe našel milost, vdechni do mne Ducha svatého a já napíši všechno, co se stalo ve světě od počátku a co bylo napsáno v tvém Zákoně, aby lidé mohli najít *tvou* stezku a ti, kteří by chtěli žít v časech posledních, aby mohli žít.“

Ezdrášovi pomocníci

²³ Dal mi tuto odpověď: „Jdi shromáždit lid. Řekni jim, aby tě po čtyřicet dní nehledali. ²⁴ Ty si pak připrav mnoho tabulek a s sebou vezmi Sarijáše, Dabrijáše, Šelemjáše, Echanjáše a Asiela, těchto pět, kteří dovedou rychle psát. ²⁵ Přijď sem a já zažehnu v tvém srdci světlo rozumu, které nebude zhasnuto, dokud nebudou ukončeny *ty věci*, které začneš psát. ²⁶ A potom, až *to* dokonáš, něco zveřejniš, a něco tajně předáš moudrým; tedy nazítří v tuto hodinu začneš psát.“

²⁷ Odešel jsem, jak mi přikázal, shromáždil jsem všecken lid a promluvil *k němu*: ²⁸ „Slyš, Izraeli, tato slova: ²⁹ Na počátku byli naši otcové v Egyptě jako cizinci, ale byli odtud vysvobozeni. ³⁰ Přijali Zákon života, který nezachovávali a který jste i vy po nich přestupovali; ³¹ ačkoli vám byla dána země v úděl, i země Sijónská, ale vaši otcové i vy jste páchali nepravostí a nešli jste cestami, které vám přikázal Nejvyšší; ³² a *on* jako spravedlivý soudce odňal od vás ve *svém* čase *to*, co vám daroval. ³³ A nyní vy jste zde a vaši bratří jsou *ještě* dál od vás. ³⁴ Jestliže poručíte svému citu a vzděláte své srdce,

^o Je to historická vzpomínka, že při zničení jeruzalémského chrámu Babylóňany r. 587/6 př. Kr. byly zničeny i mnohé posvátné písemnosti, které se odvedení kněží v zajetí opět snažili obnovit.

zůstanete ušetřeni, *pokud budete* živi, a po smrti dojdete milosrdenství. ³⁵ Po smrti přijde zajisté soud, a až opět ožijeme, objeví se jména spravedlivých, a činy bezbožných budou ukázány. ³⁶ Nyní ať tedy ke mně nikdo nepřistupuje ani mne nehledá po čtyřicet dní.“

³⁷ Vzal jsem pět mužů, jak mi přikázal, šli jsme na pole a zůstali tam. ³⁸ Druhého dne mne najednou zavolal hlas a pravil: „Ezdráši, otevři ústa a pij, co ti dám k pití.“ ³⁹ Otevřel jsem svá ústa a hle, byl mi podáván plný kalich. Naplněn byl něčím jako vodou, avšak barva toho byla podobná ohni. ⁴⁰ Kalich jsem vzal a z *něho* pil. Vtom, sotva jsem se napil, bylo mé srdce sevřeno rozumností a v mé hrudi vzrůstala moudrost. Můj duch byl pak uchovávan při paměti. ⁴¹ Má ústa se otevřela a už se nezavřela. ⁴² Nejvyšší dal rozum *i těm* pěti mužům a *ti* napsali o nočních událostech, o kterých se mluvílo, ale které *sami* neznali. ⁴³ V noci jedli chléb, kdežto já jsem mluvil ve dne a *ani* v noci jsem nemlčel.

Rozhodnutí o knihách

⁴⁴ Za čtyřicet dní tak byly napsány dvě stě čtyřicet knih. ⁴⁵ Když se naplnilo čtyřicet dní, stalo se, že Nejvyšší promluvil: „*Ty knihy* ^q, které jsi nejprve napsal, dej na veřejnost, ať je čtou hodní i nehodní: ⁴⁶ posledních sedmdesát ^r však uchováš, abys je předal *jen* moudrým svého lidu. ⁴⁷ Neboť v nich je zdroj rozumu i pramen moudrosti a proud vědění.“ Učinil jsem tak ^s.

VÝSTRAHY A NAPOMENUTÍ

Proti Egyptu

15 ^{t 1} „Nuže, mluv do uší mého lidu prorocké řeči, které vložím do tvých úst,“ praví Hospodin, ² „a dbej, aby byly napsány na

^p Syrská, arménská, etiopská verze: 94.

^q Syrská verze uvádí přímo: 24, totiž kanonických knih.

^r Týká se pseudepigrafních apokalyps.

^s Některé verze přidávají ještě tři verše nedoložené v latinské.

listě, poněvadž jsou spolehlivé a pravdivé. ³ Neboj se piklů proti sobě a ať tě nevzrušuje nevěřičnost pomlouvačů, ⁴ neboť každý nevěřící zemře ve své nevěře. ⁵ Hle,“ praví Hospodin, „já přivodím na svět zlé věci, meč, hlad a smrt a zkázu, ⁶ protože bezpráví poskvrnilo celou zemi a škodlivá díla jejich *obyvatel* dosáhla vrcholu.“ ⁷ Proto praví Hospodin: ⁸ „Nebudu již mlčet k jejich bezbožnostem a k tomu, jak neuctivě jednají, ani *jim* nebudu trpět to, co svévolně konají. Hle, nevinná a spravedlivá krev ke mně volá a duše spravedlivých volají neustále. ⁹ Jistě je stihne má pomsta,“ praví Hospodin, „a z jejich *rukou* požádám všechnu nevinnou krev. ¹⁰ Můj lid je veden na porážku jako stádo, nestrpím již, aby přebýval v egyptské zemi, ¹¹ ale vyvedu ho mocnou rukou a vyvýšeným ramenem a *Egypt* postihnou ranou jako dřívě a zničím celou jeho zemi. ¹² Egypt bude truchlit a do základů *bude* stíhán ranou, trestem, který naň Bůh uvede. ¹³ Budou truchlit rolníci obdělávající zemi, poněvadž obilí, *oslabené* krupobitím a nepohodou, jim zajde na sněť. ¹⁴ Běda světu a těm, kdo jej obývají, ¹⁵ neboť se přiblížil meč a s *ním i* jejich záhuba; národ povstane do boje proti národu a v jejich rukou *bude* dvojsečný meč. ¹⁶ Nastane totiž rozbroy *mezi* lidmi a když jedni shromáždí síly proti druhým, nebudou dbát *ani* svého krále a knížata se ve svých činech budou řídit svou *vlastní* mocí. ¹⁷ Kdyby člověk zatoužil jít do města, nebude moci. ¹⁸ Pro pýchu *lidí* vznikne v městech zmatek, domy budou rozbity a lidé se začnou bát. ¹⁹ Člověk se neslituje nad svým bližním, bude mečem ničit jejich domy, aby jim uchvátil majetek z hladu po chlebě a kvůli mnohým protivenstvím. ²⁰ „Hle“, praví Bůh, „já svolávám všechny krále země, aby mně vzdávali úctu, všechny od východu i od jihu, od jihovýchodu i od Libánu, abych je obrátil proti sobě *vespolek* a odplatil *jim za to*, co napáchali druhým: ²¹ Jak činí až dodnes mým vyvoleným, tak *i* já učiním a vrátím *jim to* do jejich klína.“ Toto praví Hospodin Bůh: ²² „Má pravice nešetří hříšníky a dvojsečný meč nepřestane *viset* nad těmi, kteří na zemi prolévají nevinnou krev.“ ²³ Vyjde oheň jeho hněvu a pohltí jako zapálenou slámu základy země i s hříšníky. ²⁴ „Běda těm, kdo hřeší a nedbají mých příkazů“, praví Hos-

^t Kap. 15n se označují též jako Šestý Ezdráš a jsou křesťanského původu.

(15,2) Zj 22,6 (8) Gn 4,10 (12) Ex 12,29n Iz 19,1nn Ez 32,2nn (13) Jl 1,11 (29) : Ž 44,20

podin. ²⁵ „Nešetřím jich. Rozlučte se s mocí, synové. Neposkvrňujte mé posvěcení.“ ²⁶ Poněvadž Hospodin zná všechny, kteří se proti němu provínají, vydal je na smrt a *určil* k zabití. ²⁷ Neboť zlé věci již sestoupily na zemi a vy v nich zůstanete; Bůh vás určitě nevyšvobodí, protože jste proti němu hřešili.

Proti Babylónu

²⁸ „Slyšte o hrozném vidění, které se odehrává na východě. ²⁹ Vyjedou národy arabských draků na četných vozech a jejich množství se povalí proti zemi jako dutí *větru*, takže se hned budou bát a třást všichni, kdo je uslyší. ³⁰ Karmoňané v síleném hněvu vyrazí jako kanci z lesa a přijdou s velkou silou, pevně se postaví *připraveni* k bitvě s nimi a zpusťší část země Asyřanů. ³¹ Potom draci, pamětlivi svého zrození, velmi zesílí, a sjednoceni ve velikou sílu obrátí se, aby je pronásledovali. ³² Ti pak budou *natolik* zmateni, že před jejich silou zmlknou a obrátí se na útěk. ³³ Z území Asyřanů *jeden* ze zálohy je vyčihá a jednoho z nich zahubí, takže se rozmůže strach a hrůza v jejich vojsku a *začne* úsilný boj proti jejich králům. ³⁴ Hle, mraky *se valí* od východu a severu až k jihu: jejich vzhled *je* velmi děsivý, plný hněvu a bouře; ³⁵ srazí se navzájem a srazí množství hvězd na zem i *nejvyšší* jejich hvězdu, takže krev od meče bude *sahat koňům* až po břicho a ³⁶ lidské výkaly *dosáhnou* velbloudu až k sedlu; na zemi zavládne veliký strach a hrůza. ³⁷ Vyděšení budou *ti*, kdo uvidí onen hněv, a zachvátí je hrůza. Potom se pohnou těžká mračna ³⁸ od jihu a severu i další část od západu. ³⁹ Větry od východu velmi zmohutní a uzavrou ji i mrak, který v hněvu přihnala, takže i hvězda, která měla poděsit východní vítr i západní, bude zpusťšena. ⁴⁰ A vyvstanou těžké a zlověstné *mraky*, i hvězdy, aby poděsily celou zemi i ty, kdo na ní přebývají, a na každé místo, hluboké i vyvýšené, vychrlí hroznou zkázu, ⁴¹ oheň a krupobití i létající dvojsečné meče, jakož i spousty vod, aby se naplnila všechna pole a všechny potoky hojností mnohých vod. ⁴² Zničí města a zdi, hory a návrší, lesní stromy a seno luk i *pole s* jejich obilím. ⁴³ A přejdou bez oddechu až do Babylóna a vyhladí jej; ⁴⁴ sejdou se u něho a obklíčí jej, vylijí na něj zhoubu a veškerý hněv, až vystoupí prach a kouř k nebi a všichni koldokola budou nad ním truchlit. ⁴⁵ Kdož by pak pod ním zůstali, budou sloužit těm, kdo způsobili tento děs.

Proti Asii

46 A ty, Asie, svorná v naději s Babylónem a slávo jeho postavení, 47 běda ti, bídná, protože ses mu připodobnila a zdobila své dcery pro smilstvo, aby se líbily a byly oslavovány tvými milovníky, kteří vždycky toužili s tebou smilnit. 48 Napodobovala jsi nenáviděný *Babylón* ve všech jeho poklescích a v *tom*, co si vymýšlel. Proto praví Bůh: 49 „Sešlu na tebe zlé věci, vdovství, chudobu, hlad a meč i mor, aby tvé domy byly zpuštěny násilím a smrtí. A sláva tvé síly 50 jako květ uschne, když nastane *letní* žár, na tebe seslaný. 51 Zeslábněš jako chudička, zraněná a ztrestaná ženami, aby tě nemohli přijmout mocní a milovníci. 52 Zdaž bych já byl na tebe tak rozhorlen,“ praví Hospodin, 53 „kdybys v každé době nezaobíjela mě vyvolené a netleskala *přítom* rukama a nemluvila nad jejich smrtí, když jsi byla opilá: 54 »Zkrášli vzhled své tváře!« 55 Odměna za tvé smilstvo je ve tvém klíně, proto dostaneš odplatu. 56 Jak činíš mým vyvoleným,“ praví Hospodin, „tak učiní Bůh tobě a vydá tě v neštěstí. 57 Tvé děti zahynou hladem, ty padneš dvojsečným mečem, tvá města budou zničena a všichni tvoji padnou mečem na poli. 58 A ti, kteří jsou na horách, zahynou hladem a budou jíst svá těla a pít krev z hladu po chlebu a z žízně po vodě. 59 Přejdeš nešťastná přes moře, ale opět obdržíš *jen* zlé věci. 60 A *tvoji nepřátele*, až potáhnou, narazí na vyvražděné město, rozšlapou nějaký ten díl tvé země a vyhladí část tvé slávy, až se budou vracet k vyvrácenému Babylónu. 61 A *ty*, pobořena, jim budeš jako sláma a oni ti budou ohněm. 62 Pohltní tebe i tvá města, tvou zemi i tvé hory, ohněm spálí všechny tvé lesy a ovocné stromy. 63 Tvé syny povedou *jako* zajatce, tvůj majetek budou mít jako kořist a vyhladí tvou slávu *docela*.

Proti nepřátelům Božího lidu

16 1 Běda vám, Babylóne a Asie, běda vám, Egypte a Sýrie! 2 Přepásejte se pytlou a rouchy kajícíků, naříkejte nad svými syny a želte *jich*, neboť se přiblížila vaše zkáza. 3 Meč je na vás poslán, a kdo by ho mohl uhasit? 4 Oheň je na vás poslán, a kdo by ho mohl uhasit? 5 Zlé věci jsou na vás poslány, a kdo by je mohl zahnat? 6 Což někdo zažene hladovějícího lva v lese nebo uhasí oheň ve slámě, sotvaže začala ho-

řet? 7 Což někdo zažene šíp vystřelený silným lučištníkem? 8 Když silný Hospodin sešle zlé věci, kdo by je mohl odvrátit? 9 Když z jeho hněvu vyšlehně oheň, kdo by ho mohl uhasit? 10 Bude-li se blýskat, kdo by se nebál? Bude-li hřmít, kdo by se nestrachoval? 11 Když Hospodin pohrozí, kdo nebude do základu zničen před jeho tváří? 12 Země se chvěje až do základů, moře se bouří z hlubin a jeho vlny jsou rozráženy i s jeho rybami před Hospodinovou tváří a před slávou jeho síly. 13 Vždyť silná je jeho pravice, která napíná luk, a jeho ostrých šípů, které vystřeluje, nebude se nedostávat, až jimi zaútočí na *všechny* končiny země. 14 Hle, zlé věci jsou posílány a nevrátí se, dokud nepostihnou zemi. 15 Oheň je zapálen a nebude uhašen, dokud nestráví základy země. 16 Jako se nevrací šíp vystřelený silným lučištníkem, tak se neodvrátí zlé věci se-
slané na zemi.

17 Běda mně, běda mně, kdo mě vysvobodí v oněch dnech? 18 *To bude* počátek bolesti a velikého úpění, počátek hladu a velké zkázy, počátek válek, kdy se budou děsit i mocní, *to bude* počátek zlých věcí, kdy se všichni budou třást strachy. 19 Co udělám, až *ty* zlé věci dolehnou? 20 Hle, hlad a pohroma, útisk a soužení jsou poslány *jako* dýtky k nápravě, 21 a přes to všechno se *nikdo* neodvrátí od svých nepravostí ani nebude pamětliv dýtek. 22 Výtěžky polní práce budou na zemi tak levné, že se *lidé* začnou domnívat, že mají *zaručený* pokoj, ale tehdy na zemi vyrazí zlé věci, meč, hlad, a veliký zmatek. 23 Velmi mnozí z obyvatel země zahynou hladem, ostatní pak, kteří hlad přežijí, zahubí meč 24 a mrtví budou odhozeni jako smetí a nebude nikoho, kdo by jim vyprosil milost. Neboť opuštěná země zpustne a její města se stanou zbořeništěm. 25 Nebude ponechán *ten*, kdo by obdělával půdu a oséval ji. 26 Stromy vydají plody, ale kdo je očeše? 27 Hrozen dozraje, ale kdo ho vylisuje? *Četná* místa budou zcela opuštěna, 28 takže jich totiž zanecháno deset z města a dva z venkova; ti až se skryjí v hustých hájích a v skalních rozsedlinách, 30 podobně jako jsou v olivovém háji na jednotlivých stromech zanechány tři nebo čtyři olivy. 31 Nebo jako jsou po vinobraní ponechávána na vinici zrnka *vína* těmi, kdo pečlivě vinici prohledávají,

³² tak budou v oněch dnech ušetřeni tři nebo čtyři těmi, kdo budou s dvojsečným mečem prohledávat jejich domy. ³³ Zpustlá země osíří a její pole budou ležet ladem, *zarostou* její cesty a na všech stezkách se rozbují trní, neboť lidé po nich nebudou chodit. ³⁴ Budou truchlit panny zbavené ženichů, budou truchlit ženy zbavené mužů, budou truchlit i jejich dcery nemající zastání. ³⁵ Jejich snoubenci zahynou ve válce a jejich muži pomřou hladem.

Napomenutí Božímu lidu

³⁶ Slyšte vpravdě tyto věci a přemýšlejte o nich, služebníci Hospodinovi. ³⁷ Zachyťte slovo Hospodinovo! Nevěřte bohům, před kterými varuje Hospodin. ³⁸ Hle, zlé věci se neúprosně blíží. ³⁹ Jako těhotnou ženu, když v devátém měsíci rodí svého syna, dvě nebo tři hodiny před hodinou jejího porodu obcházejí bolesti života, a když dítě vychází ven z lůna, *ani na okamžik* neochabnou, ⁴⁰ tak i zlé věci nebudou prodlívat s příchodem na zemi; svět bude úpět a kolem dokola ho budou zachvacovat bolesti.

⁴¹ Poslyš slovo, můj lide! Připravte se na boj a ve zlých věcech buďte jako cizinci na zemi. ⁴² Kdo prodává, jako kdyby utíkal, a kdo kupuje, jako kdyby měl pozbyt. ⁴³ Kdo obchoduje, jako kdyby neměl užívat výtěžku *ze svého obchodování*, a kdo staví, jako kdyby neměl bydlet. ⁴⁴ Kdo zasévá, jako by neměl žnout, tak i kdo prořezává vinici, jako kdyby neměl trhat *hrozny*. ⁴⁵ Kdo se snoubí, jako by neměli plodit děti, a kdo se nežení, jako by byli ovdovělí. ⁴⁶ Proto *ti*, kdo se pachtí, pachtí se bez příčiny, ⁴⁷ neboť cizinci sklídí jejich plody a uloupí jim majetek a vyvrátí domy a zajmou jejich děti, takže budou své děti rodit pro zajetí a nouzi. ⁴⁸ A kdo provozují obchod s kořistí, čím déle vyzdobují svá města a své domy, své majetky i své osoby, ⁴⁹ tím více je budu trestat pro jejich hříchy, praví Hospodin. ⁵⁰ Jako žena schopná a velmi dobrá si hnusí tu, která smilní u, ⁵¹ tak bude spravedlnost mít v nenávisti vychloubování nepravosti a obviní ji *tvář* i v tvář před zastáncem *toho*, kdo je schopen každého hříchu na zemi.

^u Dosl.: ta, která smilní ... ženu schopnou ...

7,34 25,10 (56nn) : Gn 1 Ž 89,12n; Ž 33,9 (75) Ž 130,7

⁵² Nepřipodobňujte se proto jí ani jejím skutkům: ⁵³ *vždyť* chybí jen maličko a nepravost bude odstraněna ze země a nad vámi bude kralovat spravedlnost.

⁵⁴ Ať hříšník neříká, že nezhrěšil; neboť žhavé uhlí bude pálit na hlavě toho, kdo tvrdí: „Nezhrěšil jsem před Hospodinem Bohem a jeho slávou.“ ⁵⁵ Hle, Hospodin zná všechny skutky lidí, jejich úmysly, jejich myšlenky i jejich srdce. ⁵⁶ *Vždyť* řekl: „Budiž země, a stalo se, budiž nebe, a stalo se.“ ⁵⁷ A jeho slovem byly založeny hvězdy a *on* určil jejich počet. ⁵⁸ On prohlédne propastné hlubiny i jejich poklady, *vždyť* on vyměřil moře i jeho počátek. ⁵⁹ Uzavřel moře uprostřed vod a svým slovem vyvýšil zemi nad vodami. ⁶⁰ On roztáhl nebe jako klenbu a založil je nad vodami. ⁶¹ On na poušti uložil prameny vod a na vrcholcích hor jezera, aby vypouštěla řeky ze strmých skal a *tak* napájela zemi. ⁶² On utvořil člověka a srdce mu vložil doprostřed těla, dal mu ducha, život a rozum ⁶³ i dech všemohoucího Boha, který stvořil vesmír a který zná i všechno, co se skrývá v úkrytech země. ⁶⁴ On zná váš úmysl, neunikne mu ani to, co smýšlíte ve svých srdcích, když hřešíte a chcete skrýt své hříchy. ⁶⁵ Hospodin bedlivě zkoumá všechny vaše činy a každého z vás si předvolá, ⁶⁶ a vy budete zmařeni, až vyjdou *najevo* vaše hříchy před lidmi; budou *to* vaše nepravosti, které jako žalobci povstanou *proti vám* v onom dni. ⁶⁷ Co uděláte? Jak ukryjete své hříchy před Bohem a jeho anděly?

Nastávající soužení i vysvobození

⁶⁸ Hle, Bůh *bude* soudcem, bojte se ho! Zanechte svých hříchů a zapomeňte na své nepravosti, abyste je již nikdy více nepáchali. Bůh vás pak vyvede a vysvobodí z každé tísně. ⁶⁹ Rozvášní se zajisté proti vám početné davy, některé z vás uchvátí a zabité předloží modlám k jídlu. ⁷⁰ A kdo se jim přizpůsobí, budou jim na posměch, k zhanobení a potupě. ⁷¹ Na *všech* místech, zde i v okolních městech, bude čtené pozdvižení proti těm, kteří se bojí Hospodina. ⁷² Budou *si počítat* jako šílení, nikoho nebudou šetřit *ve snaze* oloupit a zbídačit každého, kdo se dosud bojí Hospodina; ⁷³ vyplení a oloupí jejich majetky a vyženou je z domů. ⁷⁴ „Tehdy se osvědčí ryzost mých vyvolených, budou jako zlato, které se zkouší v ohni. ⁷⁵ Slyšte, moji milovaní,“ praví Hospodin: „Hle, dny

útisku jsou zde a já vás z nich vysvobodím.“⁷⁶ Nebojte se ani nekolísejte, vždyť Bůh je vaším vůdcem.⁷⁷ „A kdo zachová váš mé rozkazy a naučení,“ praví Hospodin Bůh, „nedej se přemoci svými hříchy, ať nad tebou nemají vrchu tvé nepravosti.“⁷⁸ Běda těm, kdo jsou spoutáni svými hříchy a pokryti svými nepravostmi,⁷⁹ tak jako je pole spoutáno lesem, a jako je trnín pokryta jeho cesta, po které se nechodí. *Člověk je vytrhává a hází do ohně, aby je pohltily plameny.*

TŘETÍ MAKABEJSKÁ

V sedmi kapitolách této knihy se nejprve legendárním způsobem líčí mimořádná ochrana Hospodinova chrámu, který chtěl egyptský král Ptolemaios IV. Filopatór (222–205) po svém vítězství nad syrským Antiochem III. Velikým (223–187) v roce 217 př. Kr. svévolně poskvrnit (1,1–2,24). Dále se popisuje podivuhodná záchrana alexandrijských židů, které král marně nutil k modlářství. Když jeho nátlaku statečně odolali, chtěl je na závodišti dát ušlapat slony (2,25–6,21). Bůh se jich však třikrát zázračně zastane a král prožije vnitřní obrat (podobně jako Héliodóros podle 2Mak 3) a stane se ochráncem židů. Navíc jim dá právo vyhubit všechny nevěrné souvěrce a slavit na památku tohoto Bohem darovaného vysvobození slavnost obdobnou svátku púrím (6,22–7,23 sr Est 9,20–32). O podobném svátku alexandrijských židů píše i Josephus Flavius (contra Appionem II.5, 53–55), ale připisuje úmysl dát židy ušlapat slony i náhlý obrat králi Ptolemaiovi VII. Fyskónovi (145–116).

Kniha byla patrně sepsána řecky v Alexandrii koncem 1. stol. př. Kr. Obsahem spadá do předmakabejského období a bývá proto označována i jako První Makabejská (tak i v Kralické Šestidílce), pokud by údaj Josepha Flavia nespočíval na věrohodnějších základech. I když z knihy nelze vyčíst historicky zaručené údaje, je přece odrazem protizidovských nálad v Egyptě v posledních dvou předkřesťanských stoletích a dokladem toho, že i tamní diaspora slavila svátky na památku

vysvobození z nějakého velikého nebezpečí, obdobně svátkům púrím babylónské diaspory (sr knihu Ester). Název knihy ovšem není ničím zdůvodněn; v knize se o makabejském povstání vůbec nemluví.

PTOLEMAIOS FILOPATÓR

Vítěz nad Antiochem

I¹ Když se Filopatór a dozvěděl od těch, kteří se navrátili, že Antiochos obsadil jeho opěrná místa, povolal celé vojsko, pěší i jízdu, vzal s sebou svou sestru Arsinoé a vytáhl až k Rafii, kde tábořil Antiochos se svým vojskem.² Jakýsi Theodotos se rozhodl, že ho připraví o život. Vzal s sebou nejstatečnější Ptolemaiovy vojáky, kteří mu byli již dříve podřízeni, a v noci se vplížil do Ptolemaiova stanu, aby jej zabil a ukončil tak válku.³ Ale Dositheos, pokládaný za syna Drimylova, rodem žid, který později odpadl od Zákona a odcizil se otcovským ustanovením, krále odvedl a ve stanu uložil bezvýznamného člověka, jehož pak stihlo to, co bylo připraveno pro Ptolemaia.⁴ V urputném boji získával převahu Antiochos. Arsinoé s rozpuštěnými vlasy objížděla vojsko a napomínala je s nářkem a slzami, aby bojovali statečně sami za sebe i za své děti a ženy, a slibovala jim, když zvítězí, po dvou hřivnách zlata.⁵ A tak se stalo, že nepřátelé byli v urputném boji poraženi a mnozí upadli do zajetí.⁶ Když Ptolemaios šťastně unikl tomuto úkladu, rozhodl se navštívit a povzbudit okolní města.⁷ Současně uděloval chrámům dary a posiloval poddané, aby byli dobré mysli.

V Jeruzalémě

⁸ Židé k němu poslali některé starší z rady, aby ho pozdravili a předali mu dary i blahopřání k vítězství. O to ochot-

^a Ptolemaios IV. Filopatór (222–205 př. Kr.), vítěz nad Antiochem III. Velikým r. 217 u Rafie.